

Куды ідуць нашы падаткі?

Яшчэ раз пра чалавечнасць

Энергія сюжэту і эстэтыкі кадра

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

СТАР 4

СТАР 5

СТАР 6

ЗАХАВАЦЬ ДАВЕР

Уважлівае стаўленне да чалавека павінна быць на ўсіх узроўнях дзяржкіравання

Учора Савет Рэспублікі выбраў новага старшыню — ім стаў Міхаіл МЯСНІКОВІЧ, а таксама даў згоду на прызначэнне старшынёй праўлення Нацыянальнага банка Паўла Калаура.

У рабоце сёмай пазачарговай сесіі Савета Рэспублікі прыняў удзел Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка. Выступаючы перад прысутнымі, кіраўнік дзяржавы адзначыў, што падтрымлівае рашэнне Анатоля Рубінава спыніць паўнамоцтвы Старшыні Савета Рэспублікі, а таксама выбранне на гэтую пасаду Міхаіла Мясніковіча. Аляксандр Лукашэнка ўручыў Анатолю Рубінаву Падзяку Прэзідэнта за заслугі перад Рэспублікай Беларусь, плённую працу і адказнае стаўленне да любой даручанай справы. Прэзідэнт падкрэсліў, што Савет Рэспублікі пад кіраўніцтвам Анатоля Рубінава зрабіў многае. Сенатары заўсёды ўважаюцца праводзілі экспертызу законапраектаў, вызначаючы, ці будзе закон запатрабаваны на практыцы. Толькі з пачатку гэтага сезона разгледжана больш за 240 законапраектаў.

НАКАЗ ПАРЛАМЕНТАРЫЯМ

Пры прыняцці законатворчых рашэнняў парламентарыі павінны працаваць на апырджэнне, лічыць Прэзідэнт. «Законы, што прымаюцца вамі, ствараюць фундамент не толькі для цяперашняга, але і для будучага ўладкавання грамадства і дзяржавы, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Таму трэба старацца бачыць перспектывы, а не жыць адным днём».

На думку Аляксандра Лукашэнкі, у парламенцкага корпуса ёсць і рэзервы патэнцыялу. У прыватнасці, павінна быць больш эфектыўнай работа з людзьмі. «Нельга забываць, што Беларусь — гэта дзяржава для народа. І уважлівае стаўленне да чалавека на ўсіх узроўнях дзяржаўнага кіравання — асноўная задача народных выбранныхіх», — падкрэсліў Прэзідэнт.

«Я прасіў бы, каб вы імкнуліся строга выконваць заканадаўства, не дапускаць бюракратызму, фармалізму і чэрства стаўлення да людзей. Гэтым з'явам, якімі ўлада часам грашыць, трэба паставіць сапраўдны дэпутацкі заслон», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы выказаў думку, што члены Савета Рэспублікі павінны больш цесна працаваць з рэгіёнамі і дэпутатамі на месцах. Неабходна надаць новы імпульс рабоце Савета па ўзаемадзейні органу мясцовага самакіравання, лічыць Прэзідэнт. «Але сваю актыўнасць трэба накіроўваць не на лабараванне нейкіх прыватных, вузакведасных або месацкавых інтарэсаў, а прытрымлівацца агульнадзяржаўных падыходаў», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт падкрэсліў, што дэпутаты ўсіх узроўняў — гэта рэзэрв кадры. «Неабходна заўважыць сумленнасць, прычыпленасць і кваліфікаваныя людзей, рэкамендаваць іх на больш высокія пасады. Такая практыка ёсць, яе трэба і далей працягваць», — лічыць кіраўнік дзяржавы.

Акрамя таго, членам Савета Рэспублікі ў сваёй рабоце неабходна больш актыўна пашыраць і абараняць інтарэсы краіны на міжнароднай арэне. На думку кіраўніка дзяржавы, вялікую прастору для разнапланавай дзейнасці парламентарыяў уяўляе сабой утварэнне Еўразійскага эканамічнага саюза і старшыства ў ім Беларусі. Трэба максімальна выкарыстоўваць гэтыя спрыяльныя магчымасці, уключыўшы Аляксандра Лукашэнку. Таксама нельга збываць тэмпы работы ў Саюзнай дзяржаве.

ЗАДАЧЫ ДЛЯ НАЦБАНКА

Прадстаўляючы парламентарыям новага старшыню праўлення Нацыянальнага банка Паўла Калаура, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ў цяперашніх умовах стаць задача забяспечыць устойлівае і збалансаванае развіццё эканомікі. І важная роля ў гэтым належыць Нацбанку і банкаўскай сістэме. «Першы і найважнейшы напрамак работы Нацыянальнага банка — зніжэнне інфляцыі, — падкрэсліў Прэзідэнт. — Тут патрэбны захады па павышэнні даверу насельніцтва і прадпрыемстваў да нацыянальнай валюты». Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што пэўныя захады ўжо зроблены, у далейшым рашэнні Нацбанка павінны быць больш зразумелымі і прадказальнымі для бізнесу і насельніцтва.

Кіраўнік дзяржавы паставіў Нацбанку задачы падтрымання золатавалютных рэзерваў на беспечным для краіны узроўні і забеспячэння ўстойлівай работы банкаўскага сектара. На думку Прэзідэнта, папавенне золатавалютных рэзерваў павінна ажыццяўляцца не толькі за кошт крэдытаў, а шляхам павелічэння экспарту беларускай прадукцыі і прыцягнення прамых замежных інвестыцый.

«У банкаўскай сфэры павінна быць сумленная і справядлівая канкурэнцыя. І гэта задача Нацыянальнага банка. Як рэгулятар ён павінен кантраляваць якасць паслуг, якія прапаноўваюць банкі, і кіраваць імі. І трэба памятаць: даходы банкам прыносяць кліенты — насельніцтва і прадпрыемствы. Страціць іх давер ні ў якім разе нельга!» — падкрэсліў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка лічыць, што цяпер важная павысіць эфектыўнасць размеркавання фінансавых рэсурсаў у эканоміцы. «Банкі не павінны браць на сябе празмерныя рызыкі. Трэба адыходзіць ад прынцыпу «кожнаму дапаможам». У выніку такіх дзеянняў могуць пацярпець усе. Значыць, трэба ўзмацніць банкаўскі кантроль за праблемнымі актывамі», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

СТАР 2

Аднакласніцы

Ірына КАПІНОС, Вера КУНАХАВЕЦ і Алена МАРЧУК (злева направа) працуюць медсёстрамі ў санаторыі «Алеся», што ў Іванаўскім раёне. З цікавасцю даведаўся, што жанчыны — аднакласніцы. У школе вёскі Мохра, якую яны скончылі ў 1989 годзе, многія вучні марылі аб прафесіі медыка. З іх выпускнога класа яшчэ трое вучняў (дзве дзяўчыны і хлопек

таксама паступілі ў сярэднія адукацыйныя медустановы. Вера скончыла вучылішча ў Брэсце, а Алена і Ірына — у Пінску. Пасля размеркавання дзяўчаты прыехалі на радзіму, працавалі ў розных установах. Вера — у Мохраўскай урачэбнай амбулаторыі, Алена і Ірына — у санаторыі. Пасля Алену амаль на 20 гадоў лёс закінуў у Забайкалле. Але потым зноў звёў

былых аднакласніц разам — працаваць у знакамітай на Палессі здраўніцы.

— Мы можам ганарыцца сваім класам і аднакласніцамі, якія любяць сваю прафесію медыка, — гавораць жанчыны. — А санаторыі «Алеся» стаў для нас яшчэ і працягам даўняга сяброўства.

Анатоль КЛЯШЧУК, фото аўтара.

Міхаіл ЖУРАЎКОЎ:

«ЧЫТАЦЬ СТУДЭНТАМ ЛЕКЦЫЮ З ЛІСТКА НЕДАПУШЧАЛЬНА!»

Міністр адукацыі лічыць, што рэпетытары таксама маюць «права голасу»

Калі Савецкі Саюз першым запустіў у 1957 годзе спадарожнік, амерыканскі прэзідэнт Джон Кенэдзі сказаў, што «рускія выйгралі не ракетамі, а за школьнай партай». Гэта былі часы, калі моладзь ахвотна ішла ў фізікі і матэматыкі, а для паступлення ў ВНУ ніхто не наймаў рэпетытараў. Большасць беларусаў з'яўляюцца выхаванцамі менавіта савецкай школы. У тым ліку і прызначаны на працягу года на пасаду міністра адукацыі доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар Міхаіл ЖУРАЎКОЎ.

Мы сустрэліся з новым кіраўніком вядомага адукацыйнага ведамства, каб даведацца пра яго школьнае мінулае, ці лёгка стаць доктарам навук у 32 гады і як матэматыка і фізіка могуць быць сэнсам жыцця...

«ЧАЦВЁРКА», ШТО «САПСАВАЛА» АТЭСТАТ

— Міхаіл Анатольевіч, якія ўспаміны ў вас засталіся са школьных гадоў? Міша Жураўкоў быў узорным вучнем?

— Я вучыўся ў сярэдняй школе №3 Салігорска. Маю першую настаўніцу звалі Аіда Паўлаўна. Гэта была вельмі душылі і добры чалавек. Яна і да вучняў ставілася вельмі цёпла, і педагогам была выдатным. Першы жыццёвы ўрок мне дала менавіта яна. Я вучыўся заўсёды

добра і гатовы быў падзяліцца сваімі ведамі з усімі, таму на ўроку стаў з месца падказаць сваім аднакласнікам. Аіда Паўлаўна паставіла мне за гэта «двойку». Я не разумеў, за што? Па-першае, я ўсё ведаю. Па-другое, дапамагаю таварышам. Таму пакрыўдзіўся на яе і толькі потым зразумеў, што за свае ўчынкы трэба адказаць... А ўвогуле ўспаміны пра школу засталіся вельмі цёплыя. У старшых класах маім класным кіраўніком была настаўніца фізікі Нілль Рыгораўна. Гэта была ўнікальная педагог: у яе фізіку вучылі і ведалі ўсе, а не толькі тыя, хто меў здольнасці да гэтага прадмета.

Увогуле было шмат настаўнікаў, якія пакінулі след у душы, у тым ліку і настаўніца матэматыкі Тамара Мікалаеўна... Праблем сваім педагогам я не дастаўляў. Вучоба давалася мне лёгка. І пасляваў я ўсё: не толькі вучыўся, але і спортам займаўся. У школе хацеў па-

Foto: Александр ШАБЛЮКА

спрабаваць шмат што: хадзіў у секцыю лёгкай атлетыкі, займаўся кіданнем дыска, потым пераключыўся на плаванне. Я быў дастаткова ўніверсальны спортамен, таму заўсёды выступаў за школу на спа-

борніцтвах па мнагабор'і і на ўзроўні горада і вобласці. Ва ўніверсітэце захапіўся барацьбой і лыжамі. Зорак з неба не хапаў, але выступаў на доволі добрым узроўні. У старшых класах шмат часу праводзіў на зборах па падрыхтоўцы да рэспубліканскай і ўсесаюзнай алімпіяды. Школу закончыў з адной «чацвёркай» — па рускай мове...

— Вы рана вызначыліся са сваім прафесійным выбарам?

— Мне заўсёды захаплялі матэматыка і фізіка. Я зразумеў, што адчуваю сапраўдную асалоду ад рашэння задачы яшчэ ў 3-м ці 4-м класе. Аднойчы настаўніца задала задачу, над якой я ўвесь час думаў, а рашыў яе ноччу: напужаў сваю матулю, бо ўсёчыкі і стаў запісваць рашэнне. Працэс абдумвання рашэння прыносіў мне задавальненне. Без усялякага прымуся я рашыў задачу павышанай складанасці. Удзельнічаў у алімпіадах па фізіцы і матэматыцы, але пасля абласнога ўзроўню трэба было вызначацца з адным прадметам. А па матэматыцы я заўсёды быў крыху мацнейшы. Таму і на саюзным узроўні выступаў на алімпіадах па матэматыцы.

У Савецкім Саюзе была вельмі добра развіта сістэма алімпіяднага

■ Будзем знаёмыя!

руху. І ўзровень саюзнай алімпіяды па матэматыцы быў намогва вышэйшы за ўзровень аналагічных міжнародных спаборніцтваў. Тыя, хто ехалі прадстаўляць Саюз на міжнародную алімпіяду, былі сапраўднымі вундэркіндамі ў матэматыцы. Ад Беларусі на саюзнай алімпіядзе выступалі ўсяго два чалавекі. А на папярэдняй зборы па выніках рэспубліканскай алімпіяды запрашалі шэсць вучняў, паміж якімі разгортвалася жорсткая канкурэнцыя за пецёку на саюзны ўзровень. Некаторыя з прэтэндэнтаў нават не вытрымлівалі напружання, усё кідалі і з'язджалі...

Як удзельнік Усесаюзнай алімпіяды я меў запрашэнні паступаць у самыя прэстыжныя маскоўскія ВНУ. Але паступіў у БДУ. Няхай гэта прагучыць няспіла, але ў Белдзяржуніверсітэце я паступіў лёгка. Паколькі ўвесь час ваўся паміж матэматыкай і фізікай, інтуітыўна выбраў механіку і паступіў на механіка-матэматычны факультэт. Як у нас жартавалі, «механік — гэта той, хто не ведае ні фізікі, ні матэматыкі»... Сёння я магу з упэўненасцю сказаць, што не памыліўся: гэта і сапраўды было маё.

СТАР 3

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Мужчына, які захапіў закладнікаў пад Парыжам, здаўся паліцыі

Узброены мужчына, які захапіў закладнікаў у паштовым аддзяленні горада Каломб у прыгарадзе Парыжа, здаўся паліцыі. Пра гэта паведамляе тэлеканал BFMTV. Як заявілі ў паліцыі, мужчына затрыманы, закладнікі вызвалены. Па наяўнай інфармацыі, у выніку таго, што адбылося, ніхто не пацярпеў. Мужчына, узброены аўтаматам Калашнікава і некалькімі гранатамі, узяў закладнікаў у паштовым аддзяленні. Некалікім з іх удалося ўцячы яшчэ да затрымання нападніка.

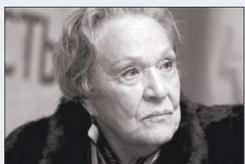
Паводле слоў відэаочкаў, ён «псіхічна нестабільны» і «разумілае бязладна». У паліцыі заявілі, што тое, што адбылося, хутчэй за ўсё, не з'яўляецца тэрарыстычным актам. Паводле інфармацыі СМІ, мужчына раней прыцягваўся да адказнасці за дробнае хуліганства. Яго імя не выдаецца.

МВФ абвясціў аб завяршэнні рэзкіх ваганняў расійскага рубля

Перыяд рэзкіх змяненняў курсу рубля завяршаецца, захады ўрада па падтрымцы нацыянальнай валюты запрацавалі. Пра гэта заявіў кіраўнік расійскага прадстаўніцтва Міжнароднага валютнага фонду Бікас Джаш, перадае ТАСС. «Падобна на тое, што перыяд рэзкіх скачкоў рубля падыходзіць да канца. Прынятыя захады пачынаюць працаваць — гэта і павышэнне ключавой стаўкі, і падтрымка банкаўскай сістэмы, і прадстаўленне валютнай ліквіднасці ўдзельнікам рынку. Усё гэта падтрымлівае рубель і, напэўна, будзе падтрымліваць у будучыні», — сказаў ён агенцтву.

Памерла актрыса Рыма Маркава

Народная артыстка СССР Рыма Маркава памерла ў Боткінскай бальніцы Масквы. Пра гэта ТАСС паведаміла дачка актрысы Таццяна. Маркавай было 89 гадоў. Прычыны смерці актрысы не ўдакладняюцца. Развітанне з ёй адбудзецца сёння. У скарбонцы актрысы больш за 50 спектакляў і фільмаў, у тым ліку «Вечны кліч», «Гардмарыны, наперад!», «Крылы», «Радня», «Жывыя і мёртвыя», «Адпачынак за свой кошт», «Пакроўскія вароты», «Апошняя дарога» і «Начы дзор».

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Україна адмовілася ад правядзення чэмпіянату Еўропы па баскетболе ў 2017 годзе

Пра гэта міністр па справах моладзі і спорту краіны Ігар Жданаў паведаміў у эфіры тэлеканала ZIK. «Не можа ў краіне, дзе ідзе вайна, праходзіць еўрапейскі чэмпіянат», — заявіў чыноўнік. Паводле слоў Жданава, Украіна не валодае неабходнымі сродкамі для арганізацыі турніру, у кіраўніцтва міністэрства не ведае, як будзе развівацца палітычная сітуацыя ў краіне. Еўрапейскае падраздзяленне Міжнароднай федэрацыі баскетбола прыняло рашэнне перанесці турнір у Францыю ў сувязі з палітычнай сітуацыяй. Узамэн гэтага ўкраінскі бок атрымаў права на правядзенне «Еўрабаскета-2017». Перанесены з Украіны ЧЕ-2015 пройдзе з 5 па 20 верасня. Акрамя Францыі, на яго правядзенне прэтэндавалі Харватыя, Фінляндыя, Германія, Ізраіль, Латвія, Турцыя і Польшча.

КОРАТКА

Банкі Беларусі будуць паэтапна адмяняць уведзення ў снежні абмежаванні па картках. Пра гэта заявіў намеснік старшыні праўлення Нацыянальнага банка Сяргей Дубоў.

Балгарыя стане краінай-гаспадарыняй міжнароднага дзіцячага конкурсу песні «Еўрабачанне-2015».

У Беларусі ў лістападзе 2014 года 8,8 працента работнікаў атрымлівалі зарплату, вышэйшую за Br10 млн, 0,8 працента — вышэйшую за Br20 млн.

Зоны агляду пасажыраў, іх багажу і буйнагабарытнай ручноў паклажы адкрыліся ў мінскім метро на станцыях «Кастрычніцкая», «Купалаўская», «Плошча Перамогі», «Плошча Леніна», «Інстытут культуры», «Няміга», «Спартыўная», «Аўтазаводская», «Пралетарская», «Уручча», «Магілёўская», «Каменная Горка», «Пушкінская», «Плошча Якуба Коласа».

Залаты запас Беларусі ў 2014 годзе павялічыўся на 1,5 т і на 1 студзеня 2015 года склаў 36,5 т.

На 1 студзеня 2014 года ўдзельная вага працуючых пенсіянераў у нашай краіне складала 23,8 працента, на 1 студзеня 2013 года — 23,4 працента. Павеле стацьці, працягваюць працаваць 8 жанчын і 13 мужчын, якія перажылі 90-гадовы рубжэ.

■ Беражыце сябе!

ЛЮБІШ ДЗІЦЯ — ЛЮБІ І Ё КРЭСЛЕ ЯГО ВАЗІЦЬ

Учора ўступілі ў сілу новыя змены ў правілах дарожнага руху. Сярод іншага Указ №483 цяпер патрабуе ад аўтамабілістаў абавязкова перавозіць дзіцей у легкавых аўтамабілях у спецыяльных аўтакрэслах. Ці актуальнае гэтае патрабаванне для нашай краіны? Як шмат беларусаў падобным чынам перавозіць сваіх дзіцей? Ці моцна ударыць купля аўтакрэсла па кішані сярэднястатыстычнага беларуса? На гэтыя і іншыя пытанні адказы шукаў карэспандэнт «Звязды».

«Аўтакрэслы выратавалі шмат жыццяў»

— Прызнаюся шчыра, змены ў заканадаўстве ўнеслі своечасова, — кажа Ганна БАНАДЫК, старшы інспектар па асаблівых даручэннях УДАІ МУС Беларусі. — Многія бацькі надаюць вялікую ўвагу бяспечнай перавозцы сваіх дзіцей. Цяпер перавозка малых (да 12 гадоў) у легкавых аўтамабілях, абсталяваных рамянямі бяспекі, і спецыяльных утрымальных прыладах ужо з'яўляецца абавязковай. Да 5 гадоў дзіця павінна сядзець у спецыяльным крэсле ці ляжачым у люльцы, а да 12 — у залежнасці ад росту і вагі — перавозіцца ў аўтакрэсле ці з дапамогай іншых сродкаў, якія дазваляюць бяспечна зафіксаваць малага стандартным раменем бяспекі ў салоне аўта. Калі дзіця вышэйшае за 150 см, яно можа ехаць без аўтакрэсла, але абавязкова павінна быць прышпілена.

Фото: Надежда БУЖИЧ

СТАР 2

Захаваць давер

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аляксандр Лукашэнка закрануў і пытанні развіцця фінансавога рынку. «Фінансавы рынак — гэта дадатковая крыніца для прадпрыемстваў. І пашырыць яго можна за кошт прыцягнення сродкаў насельніцтва. Няхай укладваюць грошы ў акцыі, аблігацыі. У людзей павінны быць шырокі выбар для інвеставання сваіх зберажэнняў», — сказаў кіраўнік дзяржавы. «Але не дай Бог мы паўторым тое, што адбылося ў Расіі, а тым больш ва Украіне. Каб праз гэты механізм сякія-такія спрытныя людзі не прыхіпалі прадпрыемствам», — перасцярог Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы лічыць, што ў краіне трэба ўдасканальваць плацежныя сістэмы, пашыраючы выкарыстанне безналічковых разлікаў. «Яны павінны быць выгаднымі як для людзей, так і для вытворцаў, бізнесу. Толькі тады гэтая сістэма стане сапраўды запатрабаванай паўсюдна», — адзначыў Прэзідэнт. Нацыянальны банк не павінен абмяжоўваць традыцыйны плацежныя сістэмы. «Вы ведаеце, кім яны кантралююцца. Мы павінны прымяняць найбольш выгадны і беспечны для нашай краіны варыянт разлікаў. Таму шукайце, спрабуйце розныя плацежныя сістэмы. Спецыялісты ў нас ёсць, каб распрацаваць адпаведныя

праграмы», — сказаў Прэзідэнт. «У той жа час не забывайце, што ў гэтай сферы шмат махляўства. Тут неабходны строгі кантроль», — дадаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што банкаўскай сферы неабходна пастаянна развівацца і змяняцца, прапаноўваючы самыя новыя і лепшыя прадукты насельніцтву.

Прэзідэнт нацэліў новага кіраўніка Нацыянальнага банка на эфектыўную работу ў ініцыятыўны, якія дадуць практычны вынік. «Вы павінны служыць дзяржаве і нашаму народу. Прымайце ўважаньня рашэнні па актуальных напрамках развіцця сістэмы. Больш ценна ўзаемадзеянніца з забядаўцамі і іншымі галінамі ўлады па элабарацыі новых фінансавых пытаннях», — падкрэсліў ён.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што старшыня праўлення Нацбанка і прэм'ер-міністр з'яўляюцца тымі людзьмі, што будзе адказваць за працы ў эканоміцы і яе крывяноснае сістэму — фінансы. «І спіхваць на некага, што праваю не хапае, паўнамоцтваў або нарматыўна-прававая база не тая, — неамагчыма. Усе рашэнні прыняты. Уся ўлада скамантрывана ў гэтым плане ў іх руках — дзейнічайце!» — сказаў Прэзідэнт.

Паводле БЕЛТА.

Міхаіл МЯСНІКОВІЧ:

«РЭВАЛЮЦЫЙ У ЗАКАНАДАЎСТВЕ БЫЦЬ НЕ ПАВІННА»

Звяртаючыся да членаў Савета Рэспублікі, Міхаіл Мясніковіч паведаміў — як старшыня, ён будзе звяртаць асаблівую ўвагу на законатворчую дзейнасць, рэгіянальную палітыку і спрыянне росту дабрабыту беларусаў. Таксама ён закрануў тэму прэзідэнцкіх выбараў, якія павінны прайсці ў 2015 годзе.

— У гэты важны гістарычны перыяд неабходна яшчэ мацней згуртавацца вакол нашчага лідара — Аляксандра Лукашэнка, — упушчаныя новы Старшыня Савета Рэспублікі.

Пазней, адказваючы на пытанні журналістаў, Міхаіл Мясніковіч падкрэсліў, што будзе старацца захаваць пераемнасць у супрацоўніцтве з Палатай прадстаўнікоў.

— Ніякіх рэвалюцый у заканадаўстве быць не павінна, — лічыць старшыня верхняй

палаты. — Яно павінна быць стабільным: тады і інвестары, і гаспадарчыя суб'екты, і насельніцтва будуць мець упэўненасць у тым, па яким шляху будзе развівацца наша краіна. Разам з тым я хацеў бы звярнуць увагу на тое, што заканадаўцам на сучасным этапе трэба вельмі шмат папрацаваць над нейкімі новымі кірункамі законпраектнай дзейнасці.

У першую чаргу Міхаіл Мясніковіч сярэд такіх кірункаў назваў работу па супрацоўніцтве з парламентамі краін — членаў Еўразійскага эканамічнага саюза.

— Вельмі шмат рашэнняў некаторыя краіны — члены ЕАЭС прымаюць самастойна, не ўлічваючы погляды калег па саюзе, — заўважыў старшыня Савета Рэспублікі. — Такага быць не павінна. Павінны быць баланс інтарсаў. Таму ўніфікацыя і гарманізацыя заканадаўства, стварэнне новых нарматыўна-пра-

вавых актаў, якія б напайнялі Дагавор аб ЕАЭС — гэта адзін з новых кірункаў у дзейнасці парламентарыяў.

Другі кірунак, на які парламентарыям трэба звярнуць асаблівую ўвагу, — гэта пытанні, звязаныя з развіццём шматукладнай, адкрытай эканомікі нашай краіны.

— Для нас, безумоўна, важныя ўсе формы ўласнасці — гэта канстытуцыйная норма, — падкрэсліў Міхаіл Мясніковіч. — Важна, каб гэтая норма заўважыла сваё ўвасабленне ў законах. Адкрытая эканоміка — гэта значыць, што мы не толькі гандлюем з усім светам, але мы павінны быць зацікаўлены ў тым, каб замежны капітал камфортна адчуваў сябе ў нашай краіне. Мы падтрымліваем працу і прыватных, і дзяржаўных, і замежных прадпрыемстваў, але працаваць яны павінны па беларускіх нормах.

Надзея ЮШКЕВІЧ.

ЛЮБІШ ДЗІЦЯ — ЛЮБІ І Ў КРЭСЛЕ ЯГО ВАЗІЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Дарэчы, адну катэгорыю легкавых аўтамабіляў зменіў у правілах усё ж такі абмінлівы. Маюцца на ўвазе таксі, якія неабавязкова абсталёўваюць крэсламі для дзетак. Пры гэтым некаторыя свядомыя службы перавозкі ў рэкламе па радыё ўжо паведамілі, што пры неабходнасці гатовы даслаць кліенту аўтамабіль з аўтакрэслам. Але гэта не аднямае выкарыстанне рамянёў бяспекі для пасажыраў.

Ганна Банадык лічыць, што на прыняцце падобнай нормы таксама павінна была стаць і іншая, а яна не паўплывае прымальнасці лічбамі. Летась дзеці сталі ўдзельнікамі 429 дарожна-транспартных здарэнняў. На жаль, 30 непаўналетніх у іх загінулі. 9 з іх былі пасажырамі. У 2013-м жыццё страцілі 20 дзяцей. Больш за палову былі пасажырамі. Як відаць, дзякуючы актыўнай прапагандазе дзіцячых аўтакрэслаў колькасць загінулых атрымалася крыху знізіць.

Нягледзячы на гэта, сярэд аўтамабілістаў знайшліся і незадаволеныя зменамі. Нехта задаецца пытаннем, што рабіць, калі ў цябе трое дзяцей? А іншыя дасціпяць кіроўцы заўважылі, што цяпер без крэсла наўрад ці падніш па дарозе людзей з дзіцем. Паспрабаваць, безумоў-

Дзяніс МУЗЫЧЭНКА, менаджар кампаніі «Балкан Фінанс»:

— Пры ўстаноўцы аўтакрэсла робяць разнастайныя памылкі. Але ў камплекце павінна быць падрабязная інструкцыя. На карцінках нават на самім крэсле звычайна дакладна прадманстраваны шлях устаноўкі. Не трэба нікуды спяшасца. Спакойна прачытайце інструкцыю, і пры уважлівым стаўленні ніякіх памылак зроблена не будзе. У краінам вядуць, калі нешта не зразумелі, задаць пытанні па тэлефоне можна свайму прадаўцу.

на, можна, але з 16 студзеня за парушэнне падобнага патрабавання вадзіцелю пагражае папярэджанне альбо штраф да 4 базавых велічынь.

— Выйсць можна знайсці з любой сітуацыі, — працягвае Ганна Банадык. — Мы бачым увесь цяжар наступстваў дарожна-транспартных здарэнняў, калі малыя не былі прышліплены. Часцей за ўсё дзеці вылятаюць праз лабавое шкло і гінуць на месцы. Але колькі выпадкаў, калі аўтакрэслы ратуюць жыццё! Па дарозе ў аэрапорт «Мінск-2» машына, якой кіравала жанчына, перакруцілася. У салоне знаходзіліся два маленькія пасажыры. Адзін сядзеў у аўтакрэсле,

Фота: Міхаіл БУХАЧ.

а другі быў прышліплены рэменем бяспекі. У выніку — невялікія раны твару, але ўсё засталася жывым і здаровым.

«УСЁ РОБІМ ДЛЯ БЯСПЕКИ»

Напярэдадні ўступлення ў сілу новых змен у правілы Дзяржаўтінспекцыя здэлаў у Мінску прафілактычную акцыю «З намі дзеці». Супрацоўнікі ДАІ правяраў у вадзіцеляў дакументы, сачылі, ці перавозіць дзяцей у аўтакрэслах. Акрамя таго, паміж вадзіцеляў, да якіх няма нараканняў (прышліплены рэменем бяспекі, не мае парушэнняў правіла дарожнага руху і ў аўтамабілі ўстаноўлены зямовыя шыны) разыгралі аўтакрэслы, уручалі малым пасажырам сувеніры.

— Па-першае, гэтай акцыяй мы хочам акцэнтаваць увагу кіроўцаў на зменах у правілах дарожнага руху, — тлумачыць ідэю **Вольга АМІНАВА**, старшы інспектар па агітацыі і прапагандазе спецатрады «Страла». — Каб пасля нам не казалі: «А мы не ведалі, не чулі». А па-другое, імкнемся прастымульваць кіроўцаў на выкарыстанне аўтакрэслаў.

За дзве гадзіны супрацоўнікі Дзяржаўтінспекцыі спынілі больш за 70 аўтамабіляў, у якіх пасажырамі былі дзеці. І ў 80% аўтамабіляў дзеці перавозіліся ў аўтакрэслах і бустэрах (спецыяльныя прыладах, прызначаных для прыўзняцця дзяцей на аўтамабільных сядзеннях).

Адна з тых, каго спынілі падчас акцыі, — Алена Супрановіч. Пакуль яна рашае ўважліва і без пацвердзіць, якая ў гэтым розніца. Новая змены ў праві-

ла дарожнага руху ніяк на гэта не паўплывалі. Мы зрабілі гэта калісьці найперш дзеля бяспекі дачкі, а не таму, што жапасірала Дзяржаўтінспекцыя.

Мора Варыянтаў

Указ №483 Прэзідэнт падпісаў яшчэ ў кастрычніку мінулага года, а таму, пагадзіцца, у любога кіроўцы была магчымасць даўкомплектаваць свой транспарт аўтакрэслам. Дзяніс Музычэнка, менаджар кампаніі «Балкан Фінанс», у гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» адзначыў, што на аўтакрэслы цяпер назіраецца сапраўдны ажіятаж. І гэта той выпадак, калі попыт выклікае мнства прапановы. Набыць адмысловыя крэслы ў сталіцы прапануюць дзясяткі інтэрнэт-сайтаў.

НОВАЕ Ў ПРАВІЛАХ ДАРОЖНАГА РУХУ

3 16 студзеня 2015 года ўступаюць у сілу палажэнні ўказа, накіраваныя на павышэнне бяспекі дарожнага руху.

ДАКУМЕНТ ПРАДУГЛЕДЖВАЕ

- абавязковае выкарыстанне ў перыяд з 1 снежня па 1 сакавіка зямовых шынаў на аўтамабілях з зямовымі дзіцячымі аўтакрэсламі або іншымі сродкамі, што даюць магчымасць прымацаваць дзіця з дапамогай рамянёў бяспекі
- абавязак перавозкі дзяцей ва ўзросце да 12 гадоў у легкавым аўтамабілі з выкарыстаннем дзіцячых утрымлівальных прыбораў або іншых сродкаў, што даюць магчымасць прымацаваць дзіця з дапамогай рамянёў бяспекі
- змяненне мінімальнай ступені святлопрапускання для ветравога шкла транспартнага сродку з 75% да 70%
- завяршэнне работ па перафарміраванні аўташклі - ШТРАФ 0,5 ББ*
- завяршэнне работ па перафарміраванні аўташклі - ШТРАФ 2 ББ**
- павелічэнне часу навування практычнаму вадзіцелю аўтамабіля пры падрыхтоўцы вадзіцельскіх праваў на транспартных сродках катэгорыі В з 40 да 50 гадзін
- завяршэнне работ па ўвядзенні новых відаў дарожнай разметкі для арганізацыі руху веласіпадаў і для абзначэння напрамкаў руху па палосах на скрыжаванні са складанай канфігурацыяй

* Адна ББ (базавая велічыня) цьер складае 150 руб. ** Акрамя вышэйшай, калі рост дзіцці перавозіць 150 см, а тэмпера пры перавозцы ў аўтамабілі-таксі.

Крыніца: указ № 483 ад 13 кастрычніка 2014 года. © Інфарграфіка БЕЛТА

лаха дарожнага руху ніяк на гэта не паўплывалі. Мы зрабілі гэта калісьці найперш дзеля бяспекі дачкі, а не таму, што жапасірала Дзяржаўтінспекцыя.

МОРА ВАРЫЯНТАЎ

Указ №483 Прэзідэнт падпісаў яшчэ ў кастрычніку мінулага года, а таму, пагадзіцца, у любога кіроўцы была магчымасць даўкомплектаваць свой транспарт аўтакрэслам. Дзяніс Музычэнка, менаджар кампаніі «Балкан Фінанс», у гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» адзначыў, што на аўтакрэслы цяпер назіраецца сапраўдны ажіятаж. І гэта той выпадак, калі попыт выклікае мнства прапановы. Набыць адмысловыя крэслы ў сталіцы прапануюць дзясяткі інтэрнэт-сайтаў.

Варыянтаў — мора. Кошты, у залежнасці ад вытворцы і вагавай катэгорыі, сустрэаюцца розныя: ад 1 да 6 мільёнаў. Той, хто шукае эканамічны варыянт, можа знайсці і патрыманае крэсла за 500 тысяч рублёў. Ну а калі вы толькі зрэдка перавозіце дзіця і не хочаце, каб ваш кіроўца пацярпеў і быў аштрафаваны, крэсла можна арадаваць. Азін беларускі сайт пракату дзіцячых тавараў прапануе крэслы на дзень ад 50 да 90 тысяч рублёў. Пагадзіцеся, зусім не дорага. Але што і дзе набыць — справа вельмі магчымасці і асабісты жадаванні. Галоўнае — усведамляеце, што любячы грошы ніколі не будуч каштаваць нават самай мінімальнай траўмы дзіцці.

Тарас ШЧЫРЫ.

Падатковыя кантроль

Найчасцей «шэрыя» схемы выкарыстоўваюць у сферы гандлю

Пра гэта паведаміла першы намеснік начальніка інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах г. Мінска **Надзея БОЛДЫРАВА**.

Паводле слоў спецыяліста, сярэд самых распаўсюджаных сфер ілжэпрадпрыемстваў — гандаль, на які прыпадае 68% выпадкаў падманнага бізнесу; другое месца займае будаўніцтва (13%), і замыкае «тройку лідараў» сфера паслуг, на якую прыпадае каля 5% выпадкаў «шэрых» схем.

«Усяго ў 2014 годзе Мінск папоўніў рэестр больш як 2340 суб'ектамі гаспадарання. З іх 333 суб'екты былі выяўленыя і ўключаныя ў рэестр ілжэпрадпрыемстваў і структуры пры першаранней рэгістрацыі», — сказала Надзея Болдырава.

Каля 63% парушэнняў, якія выяўляюцца супрацоўнікамі падатковых органаў падчас аперацыйных праверак, датычацца парадку прыёму грашовых сродкаў (часцей за ўсё не прабіваюцца чэкі на касавых апаратах). Па выніках камеральна-нага кантролю, у 2014 годзе арганізацыямі і індывідуальнымі прадпрыемствамі Мінска даналічана ў бюджэт 500 млрд рублёў. Эканамічны эффект трох тысяч аперацыйных праверак склаў 70 млрд. Таксама па выніках праверак да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнута больш за 3 тысячы суб'ектаў гаспадарання, сума штрафвай складала каля 5 млрд рублёў.

Апроч таго, супрацоўнікі інспекцыі ў 2014 годзе выявілі парушэнні падатковага заканадаўства ў 964 кватэраздатчы-

каў. Парушальнікі дадаткова выплацілі ў бюджэт горада каля 900 млн рублёў. У 2014 годзе падатковыя органы сталіцы правялі 116 аперацыйных праверак фізічных асоб, якія займаюцца перавозкамі пасажыраў. У 54 выпадках выяўленыя паўторныя факты ажыццяўлення незарэгістраванай прадпрыемстваў дзейнасці. Па выніках праверак арыштаваны 53 аўтамабілі, інавацыя заплалі 266 млн рублёў штрафу. Па рашэнні суда канфіскавана тры машыны, у даход дзяржавы звярнута 192 мільёны.

Падводзячы вынікі 2014 года, Надзея Болдырава адзначыла, што летась падатковыя паступленні ў бюджэт Мінска павялічыліся на 2 трлн рублёў.

«У 2014 годзе гаспадарскі падатковыя службай у бюджэт Мінска мабілізавана

73,5 трлн рублёў. Калі перавесці гэтую суму ў долары, атрымаецца 20 млрд долараў за дзень. З улікам індэкс-дэфлятара сума прырасла на 2 трлн у адносінах да 2013 года», — удакладніла яна.

Кансалідаваны бюджэт сталіцы на 44,5% сфарміраваны паступленнямі падатку на дабаўленую вартасць, другое месца займае падаходны падатак, трэцяе — падатак на прыбытак.

«Хацелася б адзначыць, што падатак на прыбытак заўсёды займаў другое месца, але ў сувязі з сітуацыяй у эканоміцы знізілася рэнтабельнасць некаторых прадпрыемстваў, і гэта прывяло да зніжэння паступленняў.

У рэйтынгу найбуйнейшых плацельшчыкаў сталіцы знаходзіцца ААТ «Газ-

пром трансгаз Беларусь», ЗТАА «Лукойл Беларусь», ТАА «Тытунь-інвест», ЗАТ «Мінск завод вінаградных він», ААТ «Мінск Крышталь», РУП «Мінскэнерга», ЗП «Велком», СТАА «Мабільныя Тэле-Сістэмы», ААТ «БПС-Ашчадбанк» і ААТ «Піўзавод Аліварыя». У Мінску больш за 330 тысяч плацельшчыкаў падаткаў, збору (пошлін), у тым ліку каля 60 тысяч арганізацый і 70,5 тысяч індывідуальных прадпрыемстваў. У структуры паступленняў па катэгорыях плацельшчыкаў лідзіруюць арганізацыі недзяржаўнага сектара эканомікі — каля 70%, на арганізацыі дзяржаўнага сектара эканомікі прыпадае прыкладна 25% паступленняў.

Дзяіна СЕРАДЗЮК

Погляд

АСЭНСОЎВАЮЧЫ ШМАТВЕКТАРНУЮ ПАЛІТКУ

Выступаючы ў чывер на пасачарковай сесіі парламента, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што Беларусь будзе мэтанакіравана імкнуцца да нармалізацыі адносін з краінамі Захаду. Пры гэтым беларускі лідар заклікаў «нікога не хвалявацца» на гэты конт.

Гэтая думка Прэзідэнта выглядае досыць цікавай, бо, на першы погляд, нічога надзвычайнага ў тым, што суверэнная еўрапейская краіна імкнецца кіравацца ў сваёй знешняй палітыцы прынцыпамі добраўсвядства і бесканфліктнасці, абсалютна не прагледзець. Здавалася б, якія могуць быць «хваляванні» і ў каго?

Між тым, сапраўды традыцыйная шматвектарная дыпламатыя Беларусі зноў выклікае цалкам неабгрунтаваныя «спадзевы» ў адных і неадпаведныя рэацыі ў другіх буйных геапалітычных гульцоў. Такія знешнепалітычныя эмоцыі ў адрас нашай краіны не толькі шкодзяць іміджу Беларусі ў сістэме міжнародных адносін, але і з'яўляюцца небяспечнымі, таму і трэпілі ў фокус прамоў кіраўніка дзяржавы.

ПРЫЯРЫТЭТЫ ДАЎНО РАССТАЎЛЕНЫ

Справа ў тым, што, нягледзячы на сумны гістарычны вопыт, палітычныя эліты як Расіі, так і заходніх краін працягваюць гуляць у канкурэцыйную інтэграцыю, і самае цяжкае выпрабаванне на якасць і ўстойлівасць дзяржаўнага ладу для маладых постсавецкіх рэспублік палягае ў тым, каб вытрымаць уласную, а не навазаную кімсьці збоку знешнепалітычную лінію, заставіць паўнапраўным суб'ектам міжнародных адносін, а не стаць аб'ектам геапалітычнай спрэчкі. Гэты тэзіс наглядна падмацоўваецца трагічнай сітуацыяй у нашых украінскіх суседзях, дзе ўсё пачыналася з размоў аб еўраінтэграцыі, а скончылася рэвалюцыяй, зменай улады і грамадзянскай вайной, у якой лік загінулых ужо ідзе на тысячы.

Беларуская кіраўніцтва заўважыла удала расставіла ля прыярытэты айчынай знешняй палітыкі. Асноўнай задачай заўважыў быць усваенне разбурананага патэнцыялу адзіства на постсавецкай прасторы і інтэграцыйныя праекты найперш з Расійскай Федэрацыяй. Менавіта афіцыйны Мінск яшчэ на пачатку 1990-х першым агучыў неабходнасць і мэтазгоднасць новых саюзаў былых савецкіх рэспублік, узгаўнення

связяў і прамысловай кааперацыі. Лагічным вынікам гэтых намаганняў беларускай дыпламатыі стала Саюзная Дзяржава Беларусі і Расіі, што дазвала нашай краіне стабільна знаходзіцца сярэд дзесяці вядучых гандлёва-эканамічных партнёраў расійскай эканомікі з аб'ёмам рынку больш за 140 мільёнаў чалавек. Другім вынікам стаў удзел нашай краіны ў заснаванні Еўразійскага эканамічнага саюза, дзе ў рамках адзінай эканамічнай прасторы аб'яднаныя магчымасці Расіі, Беларусі, Казахстана і Арменіі.

ЛОГІКА ШМАТВЕКТАРНАСЦІ

Аднак вырашэнне першачарговых задач ніяк не адмаўляе тое, што Беларусь мусяць імкнуцца да ўсталявання канструктыўных партнёрскіх адносін з іншымі краінамі свету, шукаючы для сябе палітычную падтрымку, інвестыцыі, супольныя праекты і рынкі збыту. Тая самая айчынная шматвектарнасць наўпрост вынікае з аналізу эканамічнай мадэлі краіны: індустрыяльная, небагатая на сыравінныя рэсурсы, беларуская дзяржава мусяць увесць час клапаціцца аб інтарсасх уласнага эксперту, што азначае пастаянную канкурэцыю на знешніх рынках за якасць прадукцыі. Таму і атрымліваецца, што сферы інтарсаў Беларусі непараўнальныя з адносна невялікім памерам нашай краіны на палітычнай карце. Беларускія праекты ў Лацінскай Амерыцы, Паўднёва-Усходняй Азіі, Афрыцы выглядаюць досыць незвычайна нават для самых радывых жыхароў Беларусі, не кажучы пра тое, што гэта недасяжна вельмі вялічын, скажам, для нашых прыбалтыйскіх суседзяў. Але такія праекты не толькі існуюць, але і з'яўляюцца эфектыўнымі і прыбытковымі: напрыклад, мала хто ведае, што нават у далёкім В'етнаме існуе зборная вытворчасць аўтамабіляў «МАЗ», а станаюць сальда гандлю для нашай краіны складалася ў памеры больш за 100 мільёнаў долараў ЗША.

Сучасная рэалія расійскай эканомікі яшчэ раз пацвердзіла правільнасць шматвектарнасці і неабходнасць пошуку новых рынкаў для прадукцыі беларускай індустрыі. Залежнасць ад магчымасцяў Расійскай Федэрацыі вельмі негатыўна адбіваецца на айчынай эканоміцы, калі нас фактычна накрыла хваля крызісу з суседняй краіны. Як бы прамаўляла гэта ні гучала, але беларускія дыпламаты і супрацоўнікі знешнегандлёвых аддзелаў нашых прамысловых флагманаў мусяць жыць згодна з прымайкай «ваўка ногі кормяць», бо чакаць, пакуль

«павысіцца цена на нафту», як гэта цяпер прынята ў нашых расійскіх саюзніках, у Беларусі няма ні часу, ні рэзерваў.

НАПРАМКІ СТРАТЭГІІ

Вядомы тэзіс Прэзідэнта аб залежнасці палітычнай сітуацыі ад эканамічнай лагічна паказвае напрамкі айчынай знешнепалітычнай стратэгіі на бліжэйшыя гады. Сусветны Банк прагназуе рост ВУП Беларусі на 2015 год у памеры каля 1,8%, а прамысловая прадукцыя мусяць быць рэалізавана, а не залежаша на складах. Такім чынам, відавочна, што беларускае кіраўніцтва будзе імкнуцца да атрымання ўсіх магчымых бонусаў ад еўразійскай інтэграцыі і такім жа важным з'яўляецца працяг курсу на мадэрнізацыю айчынай прамысловасці. Такі падыход ужо прадманстравваў Прэзідэнт Беларусі ў сваім наўдэйнім звароце да калег — кіраўнікоў краін ЕАЭС, дзе адзначана, што Рэспубліка Беларусь настойвае на фарманванні адзінага рынку без абмежаванняў ка базавай умовы поспеху еўразійскай інтэграцыі. Другім маркёрам з'яўляюцца даручэнні Аляксандра Лукашэнка, датычныя нармалізацыі адносін з ЕС і ЗША, бо відавочна, што перадавыя тэхналогіі, неабходныя для мадэрнізацыі беларускай прамысловасці, як і інвестыцыі, можна атрымаць на гэтым кірунку.

Тут задача да Беларусі вельмі няпростая, бо на працягу доўгага часу кіраўніцтва Еўрасаюза і ЗША перад шчыльным эканамічным супрацоўніцтвам ставіла палітычныя патрабаванні змены дзяржаўнага ладу ў нашай краіне, аднак гэтая інерцыя павольна, але пераадоўваецца. Беларускі інвестыцыйны форум у Нью-Ёрку, перамовы з Еўрапейскім саюзам аб змякчэнні візавага рэжыму, трансгранічныя праекты Беларусі і ЕС — усё гэтыя падзеі былі б не магчымымі без змены успрыняцця вобраза Беларусі заходнімі палітычнымі элітамі. Вядома, неабгрунтаваная крытыка ў адрас нашай краіны па-ранейшаму мае месца ў рыторыцы Бруселя і Вашынгтона, але хаця б цяпер афіцыйны Мінск ужо амаль не ўспрымаецца як пагроза для «чыгільзаванага свету».

Думаецца, што такая змена пазіцыі ў дачыненні да Беларусі абгрунтоўваецца наступнымі думкамі: па-першае, украінскі крызіс і дэманстраваная міратворчая лінія айчынай дыпламатыі ў гэтым пытанні наглядна прадманстравалі, што беларуская дзяржаўная мадэль не толькі ўстойлівая, але і можа

быць выкарыстана сусветнымі гульцамі як фактар рэгіянальнай стабільнасці і парадку; па-другое, дамаўляючыся аб зоне свабоднага гандлю з ЗША, уводзячы дадатковыя санкцыі супраць Расіі, пэўныя колкі Еўрапейскага саюза не жадаюць канчаткова страціць расійскі рынак. У гэтым выпадку Беларусь, як частка ЕАЭС, можа стаць той брамай, праз якую ўсё ж будучы прыцягвацца заходнія тэхналогіі і інвестыцыі ў Расію. Крызіс сыравіннай, экстенсіўнай эканамічнай мад

«ЧЫТАЦЬ СТУДЭНТАМ ЛЕКЦЫЮ З ЛІСТКА НЕДАПУШЧАЛЬНА!»

ГІМНАСТЫКА ДЛЯ РОЗУМУ

— *Не крыўдзі, што фізіка і матэматыка лічацца ў сучасных школьнікаў самымі складанымі прадметамі? Нават некаторыя вучні фізіка-матэматычных класаў прызнаюцца, што бяцца здаваць фізіку на ЦП...*

— Адсутнасць у сучасных школьнікаў разумення значнасці матэматычных ведаў, асабліва ў тых, каму не трэба здаваць матэматыку на ўступных іспытах, я лічу трагедыяй. Матэматыка — гэта гімнастыка для розуму, дысцыпліна, якая фарміруе агульныя прыёмы мыслення, логіку, трэніруе памяць, вучыць пошуку шляхоў вырашэння праблем... Без усяго гэтага немагчымае паспяховае навучанне па многіх іншых прадметах, у тым ліку і вывучэнне фізікі.

У рэктара Маскоўскага фізіка-тэхнічнага інстытута (універсітэта) Мікалая Кудраўцава ёсць выдатны артыкул-роздум наконт сістэмы адукацыі, які я параіў бы пачытаць усім бацькам, якія настаяюць на тым, што трэба спрашчаць школьную праграму па матэматыцы і фізіцы. Прачытаць, каб зразумець, што гэта вельмі памылкова думка... Я бачу дзве галоўныя прычыны, чаму сучасныя школьнікі так дрэнна ведаюць фізіку і матэматыку. На жаль, узровень выкладання ў школе падае. Таленавітых настаўнікаў матэматыкі і фізікі, зольных завалодаць увагай дзяцей, захапіць іх сваім прадметам, застаецца ўсё менш. Спрашчаецца праграма, і нейкія базавыя веды, без якіх нельга авалодаць прадметам, упускаюцца.

Падзенне інтарэсу да матэматыкі і фізікі ў пэўнай ступені тлумачыцца і развіццём ІТ-тэхналогій, калі ствараецца ілюзія таго, што камп'ютар можа ўсё зрабіць за нас і спецыяльныя веды не патрабуюцца. Прыгадайце, што спачатку масава ствараліся праграмы па аўтаматызацыі элементарных дзеянняў: бухгалтарскіх, статыстычных разлікаў і гэтак далей. Затым на персанальных камп'ютарах стала магчымым ажыццяўляць тры дзеянні і інжынерныя разлікі, якія яшчэ 10—15 гадоў рабіліся толькі ў навукова-даследчых і практычных інстытутах.

А адкуль, скажыце, возьмуцца кадры, зольныя ствараць высокапрафесійны софт, пры цяперашнім стаўленні школьнікаў да матэматыкі і фізікі? Парк высокіх тэхналогій ужо адчувае востры недахоп спецыялістаў з глыбокімі ведамі, таму што пераходзіць на новую ступень свайго развіцця — кампаніі-рэзідэнты ПВТ займаюцца ўжо стварэннем навукаёмкіх праграм, дзе патрабуюцца глыбокія фундаментальныя веды. Адным словам, без авалодання фізікай і матэматыкай падрыхтаваць у дастатковай колькасці інжынерна-тэхналагічных кадры для рэальнага сектара эканомікі немагчыма. Менавіта фізіка-матэматычная адукацыя з'яўляецца падмуркам для стварэння высокатэхналагічнай эканомікі, таму нам усім трэба думаць пра будучыню. Гэтая праблема актуальная для ўсіх еўрапейскіх краін...

ПАДТРЫМЛІВАЦЬ, А НЕ ПРЫМУШАЦЬ

— *Ваш сын навуцаецца ў гімназіі. Прызнайцеся, ці часта да свайго прызначэння на пост міністра вы зазіралі ў яго школьны падручнік?*

— Сын вучыцца ў 9-м класе, таму для нас цяпер таксама актуальная праблема выбару: чым яму займацца на старэйшай ступені школы? Нягледзячы на тое, што мы ў сям'і прывучылі сына да самастойнасці, удзел бацькоў у жыцці дзіцяці ніхто не адмяняў. Я заўсёды цікавіўся і цікаўлюся тым, што ён праходзіць у школе. І ў падручнікі зазіраю, магу пацкавацца фармулёўкамі і зместам задач. Сапраўды, ёсць некаторыя задачы, асабліва па фізіцы, дзе фармулёўкі мне не вельмі паддаюцца: яны нейкія вельмі нязграбныя, вельмі доўгія... Але мне прыемна, што я магу ўсё сыну растлумачыць і ў адказ пачуць: «Вош цяпер я ўсё зразуму!».

Мне падбаюцца настаўнікі майго сына: яны вельмі апантаныя педагогі — яшчэ той, старэй, заргатоўкі. На жаль, сын пакуль не арыентуецца на фізіку і матэматыку, хоць і мае добрыя адзнакі па гэтых прадметах. Ён схіляецца да гісторыі, удзельнічае ў алімпіадах, конкурсах, канферэнцыях і перамагае. Як пераможца алімпіады па гісторыі ён стаў удзельнікам тэматычнай змены ў нацыянальным адукацыйна-аздаравальным цэнтры «Зубрань». Напэўна, працягнуе навучанне ў класе, дзе гісторыю вывучаюць на павышаным узроўні. Гэта яго выбар. Безумоўна, мне, як чалавеку, які ўсё жыццё займаецца матэматыкай і фізікай, хацелася б, каб і маё дзіця развівалася ў тым жа кірунку, але я глыбока пераканана, што дзяцей трэба накіроўваць, трэба ім дапамагаць, падтрымліваць, але ні ў якім разе нельга прымушаць і прыгнатоўваць. Ужо працуючы ва ўніверсітэце, я бачыў шмат трагічных сітуацый, калі бацькі прымушлі сваё дзіця ісці вучыцца на складаную спецыяльнасць, звязаную з матэматыкай, але маладому чалавеку гэта зусім не па душы. Я бачу, як ён пакутуе. І прадбачу, што ў далейшым, нават калі ён звязва сваё жыццё з гэтай спецыяльнасцю, то з яго атрымаецца пасрэдны спецыяліст. А калі чалавек жыве з унутраным дыскамфортам, гэта ненармальна...

Пытаешся ў крытыкаў, а якім павінен быць падручнік? І чую: «Нішым...» А якім «нішым», патлумачыць не могуць.

Здараецца, што бацькі просяць мяне: дай параду, куды трэба паступаць, каб пасля заканчэння вучобы ў майго дзіцяці быў свой кабінет, сакратар і шмат пазездка за мяжу. А кім ён будзе працаваць, для іх зусім значэння не мае. Але ж не ўсё ў жыцці вымяраецца грашыма... Я лічу, што грошы можна зарабіць паўсюды. І навошта імкнуцца зарабіць усё грошай? Грошай павіна быць столькі, каб хапала на жыццё, тады і будзе гармонія ў душы...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

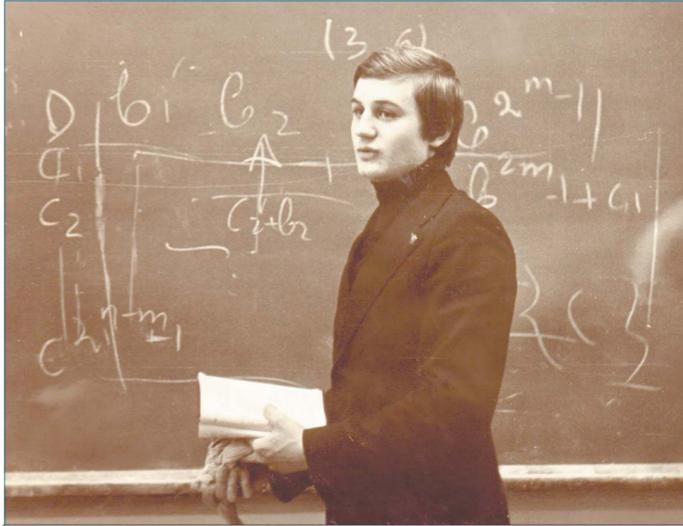
— *Ці хвалюе вас фемінізацыя школы? Жанчыны складаюць сёння амаль 90 працэнтаў ад агульнай колькасці школьных настаўнікаў...*

— Гэта сітуацыя ненармальная. Прычым аналагічная карціна назіраецца і ва ўніверсітэтах на факультэтах, дзе раней працавалі пераважна мужчыны. А цяпер там калектывы складаюцца амаль з адных жанчын. Маё глыбокае перакананне, што пытанні прастыжы тых ці іншых прафесій трэба вырашаць усім грамадствам. Дзяржаўная палітыка павіна быць накіравана на прапаганду пэўных спецыяльнасцяў, без якіх не змога абйсціся ніводнае грамадства. У нас вельмі не любяць, калі прыводзяць прыклады з мінулага, але тым і ў Савецкім Саюзе кіраваліся лозунгам «усе професіі важныя, але професіі важны». І ў педуніверсітэце ў тых часах ішлі пераважна выдатнікі, таму што на кожным кроку прафесія настаўніка ўзвышалася і шанавалася.

ДАБРО ВЯРТАЕЦЦА

— *Вы сталі доктарам навук у маладзям, па цяперашнім мерка, узросце — у 32 гады. Ці могуць ваши выхаванцы пахваліцца такімі ж дасягненнямі?*

— Нормай гэта не было і ў тых часы, але ўсё ж такі я быў не выключэннем. Сярод маіх сяброў таксама ёсць прыклады, калі

Студэнт Міхаіл ЖУРАЎКОЎ: «Якое гэта задавальненне — шукаць рашэнне задачы».

доктарскія дысертацыі абараніліся ў 32—33 гады. У маладзям узросце валодаеш пэўнай доляй нахабства. Я быў малады, таму самы нахабным чынам паехаў у Маскву да старэйшых ВАКа Савецкага Саюза акадэміка Яўгена Шамякіна. Ён быў спецыялістам у той вобласці, дзе я пісаў дысертацыю, і працаваў са студэнтамі ў МДУ. Гэта была велічыня ў навуцы і вельмі паважаны чалавек. Але я прабыў да яго і пераканаў мяне паслухаць, выступіў у яго на семінары. Паэныя мы выконвалі з ім сумесня даследаванні. Ён ужо пайшоў з жыцця, але я ўдзячны яму па сённяшні дзень. Мне ўвогуле шанцавала на людзей, якія мяне акружалі. Гэта былі вялікія вучоныя, якія, тым не менш, не адмаўлялі мне ў дапамоце, давалі парады. Я памятаю добрае стаўленне да сябе і цяпер спрабую вярнуць гэта дабро сваім вучням. Многія з іх абараніліся хутка і ў тэрмін.

Здараецца, што бацькі просяць мяне: дай параду, куды трэба паступаць, каб пасля заканчэння вучобы ў майго дзіцяці быў свой кабінет, сакратар і шмат пазездка за мяжу. А кім ён будзе працаваць, для іх зусім значэння не мае.

Але сёлета я, на жаль, не ўзяў ніводнага аспіранта, хоць раней у мяне кожны год было як мінімум двое-тroe ахвотных займацца ў аспірантуры. У мяне ёсць лабараторыя, дзе створаны ўмовы для таго, каб і навукай займацца, і грошы зарабляць. Але маладыя людзі выбіраюць імгненную выгаду. Кажуць, што лепш пайсці працаваць у Парк высокіх тэхналогій ці ў нейкую фірму і адразу зарабляць шмат грошай. Я заўсёды кажу і сваёму сыну, і сваім студэнтам, што трэба кіравацца не маментальнай выгадай, а глядзець на перспектыву.

Мы ў БДУ нават арганізавалі філасофскі семінар па праблема адукацыі, дзе хацелі абмеркаваць пытанне, калі ж будзе дасягнута крытычная адзнака? Калі спецыялістаў у галіне інжынерных навук стане крытычна мала, каб усё краіны, нарэшце, звярнулі на гэта ўвагу. Адназначна выйграюць тыя з іх, хто паспее пераарыентавацца і правільна расставіць прыярытэты ў адукацыі...

— *Міхаіл Анатольевіч, вы прыйшлі на выкладчыцкую працу з навукова-вытворчай сферы. Ці памятаеце свае першыя адчуванні ад сустрэчы са студэнтамі?*

— Навука і адукацыя заўсёды ідуць побач. Рэдка хто з навукоўцаў не выкладае, бо гэта яшчэ і адзін са спосабаў знайсці сабе вучня і аднадумаць. Я пачаў чытаць лекцыі студэнтам Усесаюзнага завочнага політэхнічнага інстытута, які меў філіялы па ўсім Саюзе. Чытаў лекцыі па інфарматыцы ў нейкім ДOME культуры, а перада мной сядзела поўная зала завочнікаў, многія з якіх былі старэйшыя за мяне ўдвая. Расказваў ім пра першыя «персаналкі», якія толькі з'яўляліся, пра мовы праграмавання. Незабывуныя адчуванні...

А першыя лекцыі на сістэмнай аснове чытаў студэнтам цяперашняга БНТУ. Выкладу механіку на аўтатрактарным факультэце, дзе вучыліся толькі мужчыны — больш як 100 чалавек. Але мне ўдалася трымаць іх у руках. Затым перайшоў на выкладчыцкую работу ў БДУ. Пераканаўся, што розныя групы і аўдыторыі патрабуюць рознага падыходу. Напрыклад, найбольш комфортна чытаць лекцыі на педагагічным патку, дзе вучацца дзючаты. Яны вельмі дысцыплінаваныя і паслухмяныя...

БАЦЬКІ — НЕ ФІНАНСАВЫ ДОНАРЫ

— *Хацелася б пацкавацца вашымі думкамі наконт сучаснай моладзі. Ці засталася яшчэ ў студэнткім асяродку романтика? Ці лёгка студэнтам сагатаваць на добрую справу?*

— Я ніколі не лічыў, што сучасныя дзеці горшыя за папярэднія пакаленні. Гэта адвечная праблема бацькоў і дзяцей. Тым, хто так лічыць, я прапаную прыгадаць сябе ў тым жа ўзросце. Гэта проста іншыя дзеці, і іх трэба зразумець. Нават у маленькім чалавечку трэба бачыць чалавека — не размаўляць з ім з пагардай, не павучаць. З ім трэба сябраваць і быць партнёрамі. У мяне ёсць цудоўная матчымасць мець зносіны з маладымі людзьмі штодня. І ў іх ёсць чаму павучыцца. Романтикаў сярод студэнтаў і сапраўды засталася няшмат, але сагатаваць іх на добрую справу зусім проста. Маладыя людзі нават не заўсёды афіцыйную добрае справы. Мне здаецца, у тым, што нашы дзеці сталі злыя, вінаватыя дарослыя. Трэба шукаць агульныя са сваімі дзецьмі, а не быць для іх проста фінансавымі донарамі.

— *Міхаіл Анатольевіч, а вы ў студэнткія гады працавалі ў будаўніцтве?*

— У гады майго студэнцтва ўсе імкнуліся трапіць на час канікул у будаўніцтве. У складзе будаўніцтва я ездзіў працаваць у Карэлію і на

Алтай, некалькі разоў працаваў на аб'ектах у Беларусі. Гэта была вельмі цяжкая ў фізічным плане праца, але адначасова і свабода, якую давалі заробленныя ўласнай працай грошы. Але, галоўнае, гэта была сапраўдная школа жыцця, калі ўсе ўбачылі, што чаго варты. Некаторыя з нашых аднакурснікаў аказаліся балбатунамі, а некаторыя, наадварот, вельмі годнымі людзьмі. Мы атрымалі бяспечны вопыт.

Ад савета я чакаю якаснага паліпшэння работы нашай галіны. Напэўна, сітуацыя, калі ўсіх і ўсё будзе задавальняць, у прыцыпле, немагчыма, але хацелася б усё ж такі спыніць ярыя напады на школу, на падручнікі, на ВНУ. Маўляў, мы не тых рыхтуем і не так рыхтуем. Напрыклад, усе запар крытыкуюць школьныя падручнікі. Пытаешся ў крытыкаў, а якім павінен быць падручнік? І чую: «Нішым...» А якім «іншым», патлумачыць не могуць. Былі міністр адукацыі Пётр Брыгадзін, які працуе цяпер у БДУ, нежак прызнаўся, што вырашыў сесці і напісаць падручнік па гісторыі для пятага класа. Усё лета пісаў-пісаў, а потым кинуў гэту справу, таму што, чым больш глыбока ён паглыбляўся, тым больш разумеў, што пастаўленай планкі дасягнуць будзе праблематычна. Што для студэнтаў напісаць падручнік прасцей, чым для школьнікаў. Між іншым, гэта прафесіянал самага высокага класа! Вельмі цяжка напісаць падручнік, які б задаволіў абсалютна ўсіх...

— *Пагадзіцеся, што працаваць у сістэме адукацыі і ўзначальваць галіну — не адно і тое ж. Фактычна вы пачынаеце працаваць з чыстага ліста, калі ўсе ваши ранейшыя дасягненні не будуць улічывацца. І ад вас вельмі многага чакаюць: і педагогі, і бацькі, і студэнты. Вы ўжо вызначыліся, на якіх напрамках сканцэнтруеце сваю ўвагу ў першую чаргу?*

— Лічу вельмі важным вызначыцца з профільнай адукацыяй і старэйшай школе. Якой яна павіна быць і ў якой паслядоўнасці яе ўкараняць? У хацелі бы, каб у нас была пабудавана сістэма неперапытнай адукацыі: ад школы, прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі да ВНУ. Каб былі вызначаны адукацыйныя правілы, як чалавек можа з адной ступені пераходзіць на іншую. Трэба вызначыцца са зместам навучаня на ступені бакалаўрыята і магістратуры. Паколькі мы рухамся ў агульнаеўрапейскую адукацыйную прастору, то павінен улічвацца іх правілы і патрабаванні, але захоўваць пры гэтым нацыянальны інтарэсы і не шкодзіць якасці адукацыі.

ВУЧОБА НЕ ДЗЕЛЯ ДЫПЛОМА

— *Як вы ставіцеся да таго, што фірмы, якія прапануюць студэнтам за грошы напісаць курсавую ці нават дыплом, адкрыта рэкламуюць свае паслугі?*

— Упэўнены, што пакуль будзе попыт, будзе і прапанова. Выкарысці гэтую з'яву нейкімі вальямі рашэннямі немагчыма. Нават калі забараніць гэты бізнес на заканадаўчым узроўні, ён будзе існаваць у падполлі. Я размаўляў з тымі, хто піша за грошы студэнтам курсавыя работы. Ведаеце, які самы распаўсюджаны адказ я чуў? «Калі я гэта не зраблю, значыць, зробіць нехта іншы, а я сваёй галавой зараблю грошы». Пакуль студэнты самі не зразумеюць, што веды ім патрэбны не толькі для адзнакі ў залічковай і атрымання дыплама, нічога не зменіцца...

— *Цікава, ці з'яўляецца выяўленая ў экзаменацыйнай аўдыторыі шпяргалка надзвычайным здарэннем для прафесара Жураўкова?*

— Да шпяргалка я стаўлюся абсалютна спакойна. Любы выкладчык скажа вам, што для таго, каб даведвацца рэальны аб'ём ведаў студэнта, хоць пяць хвілін ці нават менш. Смешна, калі студэнты дастаюць «бомбы» і спрабуюць адказаць па сваіх шпяргалках. Дастаткова забраць у іх лісток і пачаць распытваць, якіяны тут жа пачынаюць блытацца. Запомніць усё, безумоўна, немагчыма. Галоўнае для мяне, каб чалавек умеў мысліць, выстройваць лагчны ланцужок, з адной формулы вывесці іншую. І нават калі студэнт прыносіць у аўдыторыю на кантрольную ці экзамен падручнік, то гэта для мяне не трагедыя: трэба яшчэ ведаць, дзе знайсці ў ім патрэбную інфармацыю. Калі ты ведаеш, значыць, шанец ёсць...

— *А ці можна выкладаць студэнтам так, як раней? На вашу думку, лекцыійная форма работы па-ранейшаму актуальная?*

— Гэта дыскусійнае пытанне. Безумоўна, такія суперрахаўныя віды работы, калі выкладчык пачынае чытаць студэнтам лекцыю з лістка, недапушчальныя! Няма нікага сэнсу і ў механічным спісанні студэнтам інфармацыі са слайдаў. Цяпер лядзяцца цэлыя канферэнцыі, прысвечаныя таму, якой павіна быць сучасная лекцыя. Усе сыходзяцца ў меркаванні, што задача выкладчыка — не проста трансляваць веды. Аб'ём ведаў вялізны, і ў інтэрнэце сёння можна знайсці вельмі многае, калі не ўсё. Задача выкладчыка — даць базавыя веды і навучыць здабываць інфармацыю самастойна. І, самае галоўнае, патлумачыць студэнтам, што правільна і што — не, бо ў інтэрнэце шмат інфармацыі, якая не адпавядае рэчаіснасці. Цяпер за адну сустрэчу са студэнтамі можна даць ім большы аб'ём ведаў, чым раней даваўся за семестр. Калі, безумоўна, працаваць з розумам... — *Як вы ацэньваеце эфектыўнасць завочнай формы навучаня? У апошнія гады быў узят курс на яе скарачэнне...*

— Мяркую, што не кожны можа дазволіць сабе вучыцца на дзённым аддзяленні. Па розных прычынах. Таму, напэўна, завоч-

ную форму трэба захаваць. Але ў сучасных рэаліях завочная форма павіна стаць іншай. Трэба ўключачь у яе элементы дыстанцыйнага навучаня. Павіна быць больш асабістых стасункаў студэнта і выкладчыка, няхай хоць па «Скайпе». Чаму ўсе крытыкуюць завочную форму? Таму, што яна стала фармальнай. Студэнт-завочнік ідзе не вучыцца, а для таго, каб атрымаць дыплом, а выкладчык кажа, што ён вымушаны «даць яму гэты дыплом». Замкнёнае кола, якое трэба разарваць. Завочную форму атрымання адукацыі адначасна трэба перастроіваць, але цалкам яе ліквідаваць нельга...

РАССЯЧЫ ВУЗЕЛ ПРАБЛЕМ

— *Міхаіл Анатольевіч, падчас вашага прадстаўлення лекцыю вы агульнай намер стварыць пры Міністэрстве адукацыі грамадскі савет, у які маглі б увайсці прадстаўнікі бізнес-структур, кіраўнікі навучальных устаноў, навучэнцы і іх бацькі. Прапаную ўключыць у яе яшчэ і журналістаў...*

— Мы ўжо працуем над спісам кандыдатаў і, прызнаюся вам, што пакуль ён атрымліваецца супервялікі. Між іншым, гэта павіна быць кіруемая структура, якая зможа эфектыўна працаваць. Мяркую, што ў савет павіны увайсці прадстаўнікі ад розных груп: ад маладых педагогаў, ад «вольных мастакоў»... У нас ёсць рэпетытары, якія пастаняна крытыкуюць сістэму адукацыі, дык няхай таксама ўойдуць у гэтую структуру і прапануюць нейкія канструктыўныя захады, што пойдучь адукацыі на карысць. Безумоўна, павіны быць у савете і дасведчаныя журналісты, якія добра ведаюць нашу сістэму і адначасова з'яўляюцца пасярэднікамі паміж бацькамі, педагагічнай грамадскасцю і міністэрствам.

Ад савета я чакаю якаснага паліпшэння работы нашай галіны. Напэўна, сітуацыя, калі ўсіх і ўсё будзе задавальняць, у прыцыпле, немагчыма, але хацелася б усё ж такі спыніць ярыя напады на школу, на падручнікі, на ВНУ. Маўляў, мы не тых рыхтуем і не так рыхтуем. Напрыклад, усе запар крытыкуюць школьныя падручнікі. Пытаешся ў крытыкаў, а якім павінен быць падручнік? І чую: «Нішым...» А якім «іншым», патлумачыць не могуць. Былі міністр адукацыі Пётр Брыгадзін, які працуе цяпер у БДУ, нежак прызнаўся, што вырашыў сесці і напісаць падручнік па гісторыі для пятага класа. Усё лета пісаў-пісаў, а потым кинуў гэту справу, таму што, чым больш глыбока ён паглыбляўся, тым больш разумеў, што пастаўленай планкі дасягнуць будзе праблематычна. Што для студэнтаў напісаць падручнік прасцей, чым для школьнікаў. Між іншым, гэта прафесіянал самага высокага класа! Вельмі цяжка напісаць падручнік, які б задаволіў абсалютна ўсіх...

— *Пагадзіцеся, што працаваць у сістэме адукацыі і ўзначальваць галіну — не адно і тое ж. Фактычна вы пачынаеце працаваць з чыстага ліста, калі ўсе ваши ранейшыя дасягненні не будуць улічывацца. І ад вас вельмі многага чакаюць: і педагогі, і бацькі, і студэнты. Вы ўжо вызначыліся, на якіх напрамках сканцэнтруеце сваю ўвагу ў першую чаргу?*

— Лічу вельмі важным вызначыцца з профільнай адукацыяй і старэйшай школе. Якой яна павіна быць і ў якой паслядоўнасці яе ўкараняць? У хацелі бы, каб у нас была пабудавана сістэма неперапытнай адукацыі: ад школы, прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі да ВНУ. Каб былі вызначаны адукацыйныя правілы, як чалавек можа з адной ступені пераходзіць на іншую. Трэба вызначыцца са зместам навучаня на ступені бакалаўрыята і магістратуры. Паколькі мы рухамся ў агульнаеўрапейскую адукацыйную прастору, то павінен улічвацца іх правілы і патрабаванні, але захоўваць пры гэтым нацыянальны інтарэсы і не шкодзіць якасці адукацыі.

У тым, што нашы дзеці сталі злыя, вінаватыя дарослыя. Трэба шукаць агульнае са сваімі дзецьмі, а не быць для іх проста фінансавымі донарамі.

Абавязкова трэба разгрукіць настаўнікаў ад неўласцівай ім работы.

— *Калі вам удалася нарэшце рассячы гэты вузел, то педагогі будуць вам вельмі ўдзячныя, бо ніхто ўжо не верыць, што гэта магчыма...*

— Будзем да гэтага імкнуцца, хоць я ўжо бачу, што ўсё зусім не проста...

ПАСПЕЧЬ УСЁ

— *А колькі часу доўжыцца працоўны дзень міністра адукацыі?*

— Цяжка сказаць, бо нават прыходзяць дадому, я працягваю працаваць. Але мне да гэтага не прывыкаць. Да таго, як сесці ў гэтае крэсла, я працаваў вельмі напружана, таму што займаўся ў навукай, і выкладаннем, вырашаў арганізацыйныя пытанні як першы прарэктар. Цяпер на навуку, на жаль, застаецца зусім мала часу, але я сам выбіраў гэты шлях. Пакуль пакінуў за сабой у БДУ спецкурс. Цяпер я шмат чытаю: вучуся, як пабудаваны сістэмы адукацыі ў іншых краінах, якія сістэмы выкладання там выкарыстоўваюцца.

— *Ці ёсць у вас жыццёвае крэда?*

— Усяго можна дабіцца упартай працай, трэба толькі быць шчырным перад сабой, ніколі не здраджваць людзям і ніколі не прыніжаць людзей. Стараюся прытрымлівацца гэтай устаноўкі заўсёды. Лічу недапушчальным прыніжаць чалавека, асабліва калі ў сілу розных прычын ён не можа табе адказаць.

— *А вы ні пра што ў жыцці не шкадавалі? Нічога не хацелі б змяніць?*

— Звольшга, напэўна, не... Мяне задавальняе маё жыццё — у прыцыпле, яно складалася так, як я гэта бачыў... — *А можна праз пэўны час зноў задаць вам гэтае пытанне?*

— Дамовіліся, задавайце... — *Вялікі дзякуй за гутарку.*

Надзея НІКАЛАЕВА. Фота з асабістага архіва Міхаіла ЖУРАЎКОВА.

Падпіска-2015 ХТО ГУЛЯЕ, ТОЙ І ВЫЙГРАЕ!

Прыемная навіна: у сценах рэдакцыі (і каторы ўжо раз!) адбыўся розыгрыш прызоў.

Як заўсёды, удзел у ім прымалі нашы падпісчыкі Нэля Іванаўна Старасценка, Аксана Уладзіміраўна Камінская і Васіль Іванавіч Маськоў з Мінска, нашы дзельцы партнёры-паштавікі (у асобе начальніцы Мінскага аб'яднанага цэха паштовай сувязі Таццяны Аляксандраўны Кошур). Менавіта ім, гасцям, і быў давераны лёс звяздоўскіх прызоў.

Зрэшты, пра гэта трэба паведамляць афіцыйна.

Такім чынам, 16 студзеня 2015 года адбыўся розыгрыш прызавага фонду рэкламнай гульні «Са «Звездаю» ў новае тэлебачанне», арганізатарам якой з'яўляецца рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звезда» (УНП 100155376), размешчаная па адрасе: г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10 А.

Рэкламная гульня «Са «Звездаю» ў новае тэлебачанне» зарэгістравана Міністэрствам гандлю Рэспублікі Беларусь 21 лістапада 2014 года (пасведчанне № 2479) і праводзіцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь з 28 лістапада 2014 года па 12 студзеня 2015 года ўключна сярод падпісчыкаў газеты «Звезда» на 1 квартал або першае паўгоддзе 2015 года.

Удзел у розыгрышы прынялі 447 падпісчыкаў газеты «Звезда». Прызавы фонд разыграны цалкам.

Сярод удзельнікаў гульні прызы размеркаваліся наступным чынам: **Лічбавы тэлевізійны рэсёрс ВВК SMP242HDT, РФ, выйграў: Алена Валяр'янаўна Мядзельская**, г. Баранавічы Брэсцкай воб

■ **Фінансы**

КУДЫ ІДУЦЬ НАШЫ ПАДАТКІ?

Дзяржпошліна за допуск да ўдзелу ў дарожным руху мае выключна мэтавае выкарыстанне

Сёлета падатковая рэформа ў нашай краіне практычна завершана. У нас няма шкодных падаткаў для эканомікі, якія трэба адмяняць. Да 2010 года быў падатак з продажаў, які дубляваў падатак на дабуўленую вартасць, былі адлічэнні з выручкі ў сельгасфонд, дарожны фонд. У апошнія гады краіна паспяхова ад іх адмовілася, таму склад падаткаў цяпер лічыцца спецыялістамі аптимальным.

Якія змены абудзюцца ў падаткаабкладанні банкаў і страхавых арганізацый і што плануецца зрабіць для таго, каб палепшыць механізм размеркавання транспартнай дзяржпошліны на фінансаванне дарог? На гэтыя і іншыя пытанні адказаў падчас анлайн-канферэнцыі на сайце БЕЛТА намеснік міністра фінансаў Беларусі Дзмітрый КІЙКО.

Юлія БЕЛТА

ПАДТРЫМАЦЬ ШМАТДЗЕТНЫХ СЕМ'І

Намеснік міністра адзначаў, што новаўвядзенні з пачатку года не прадугледжваюць істотных змен падатковага заканадаўства для шырокага кола плацельшчыкаў. Самы галоўны прычып, які рэалізаваны ў гэтым законе, — захаванне ставак практычна ўсіх асноўных падаткаў і механізму іх сплагання. Выключэнне складае падаходны падатак, стаўка якога вырасла з 12% да 13%. Гэта звязана з узмацненнем сацыяльнага пакета дзяржавы, накіраванага на падтрымку шматдзетных сем'яў. Менавіта за кошт павышэння стаўкі падаходнага падатку на 1% мяркуюцца прыцягнуць у бюджэт каля 2 трлн рублёў, якія будуць накіраваны на падтрымку сем'яў з дваймі і больш дзецьмі. З улікам менавіта гэтай сацыяльнай накіраванасці такое рашэнне не выклікала негатыву сярод людзей і было ўспрынята правільна. На 2015 год гэта асноўная падатковая рэформа.

ІНДЭКСАЦЫЯ АКЦЫЗАЎ І ПАДАТКОВЫХ ВЫЛКАЎ

Спецыялістамі Мінфіна была праведзена індексная ставак падаткаў, якія вызначаюцца ў беларускіх рублях. Такая індексная зроблена ў межах параметраў інфляцыі, якія прагназуюцца на момант складання бюджэту з улікам тых макрапараметраў, што былі прыняты пры складанні бюджэту на 2015 год (да 13,8%). Але і тут прымяняліся дастаткова ўзважаныя падыходы

ў дачыненні да акцызнай палітыкі, лічыць Дзмітрый Кійко. Стаўкі акцызаў па шэрагу пазіцый падакцызных тавараў былі праіндэксаваны ў межах інфляцыі. Па некаторых пазіцыях, напрыклад, тытунёвых вырабах, — нават вышэй параметраў інфляцыі. Што тычыцца моцнай алкагольнай прадукцыі, то з улікам стану галіны, пакупніцкай здольнасці насельніцтва, тых праізасаў, якія адбываюцца ў нашых асноўных гандлёвых партнёраў, стаўкі акцызаў было вырашана праіндэксаваць толькі ў межах 6%. Гэта значна ніжэй за ўзровень інфляцыі. Такая індексная будзе ажыццяўляцца пазатпа з другога квартала года.

Акрамя індексавання падатковых ставак, праіндэксаваны ўсе падатковыя вылікі на карысць грамадзян, а некаторыя з іх павялічаны істотна. Так, стандартны вылікі па падаходным падатку павялічыліся з 630 тысяч да 730 тысяч рублёў у месяц па даходах грамадзян і з 180 тысяч да 201 тысяч рублёў на кожнае дзіця, а па страхавых расходах — з 12 да 16 млн рублёў.

НЕ УСА БАНКАўСКАЯ ІНФАРМАЦЫЯ ЦЯПЕР ТАЯМНІЦА

У зменах падатковага кодэкса быў рэалізаваны шэраг захадаў па ўзмацненні падатковага кантролю. Спадар Кійко адзначыў, што гэта вымушана мера, якая выцякае з практычнага прымянення падатковага заканадаўства. На фоне значнай лібера-

лізацыі прадпрымальніцкай дзейнасці ў апошнія гады кантрольныя органы ў сваёй працы выяўляюць шэраг схем па мінімізацыі падатковых абавязальнасцяў. І, адпаведна, дзяржава павінна рэагаваць на гэта, прымаць адэкватныя меры. У прыватнасці, у Падатковым кодэксе дадзена права падатковым органам атрымліваць інфармацыю аб даходах фізічных асоб, якая раней у нас адносілася да банкаўскай таямніцы і не падлягала выдаванню. Гэта будзе інфармацыя толькі для службовых мэт, таму далей яна нікуды не пойдзе. Гэты захад накіраваны на ўзмацненне падатковага кантролю за даходамі тых людзей, якія атрымліваюць даходы ад незарэгістраванай прадпрымальніцкай дзейнасці альбо з нейкіх іншых нелегальных крыніц.

ПАВЯЛІЧЫЛІ ПАДАТКІ ДЛЯ КАЗІНО І БАНКАЎ

Намеснік міністра паведаміў аб адначасовай рэалізацыі сістэмы захадаў па дадатковай кансалідацыі даходу бюджэту. Пры гэтым сёння прыняты меры па іх канцэнтрацыі ў асобных высокадаходных сферах дзейнасці, што не прадугледжвае росту падатковай нагрукі на ўсю эканоміку. У прыватнасці, па гэтым кірунку павялічаны падатак на прыбытак з 18% да 25% на банкі і страхавыя арганізацыі. Павялічана стаўка зямельнага падатку ў дачыненні да ігральных установаў. Для пашырэння паўнамоцтваў мясцовых органаў улады ім дадзена права павялічваць стаўкі маёмасных падаткаў з 2 да 2,5 раза.

Так, з улікам меркаванняў грамадзян, сёлета зніжаны стаўкі дзяржаўнай пошліны на 50% у дачыненні да транспартных сродкаў, уласнікамі якіх з'яўляюцца пенсіянеры...

Тут дадаткова былі прыняты і асобныя рашэнні: аб вяртанні да збірання вывазных мытных пошлін на калійныя ўгнаенні ў памеры 45 еўра з улікам паляпшэння сітуацыі на сусветным калійным рынку. Краіна плануе браць дывідэнды ў павышаным памеры з шэрагу высокадаходных дзяржаўных прадпрыемстваў, якія па сутнасці з'яўляюцца манопалістамі ў сваёй сферы дзейнасці (памер такіх дывідэндаў павышаны з 20% да 30%, а для асобных прадпрыемстваў — да 55%). Але нават з улікам шэрагу фіскальных мер узровень падатковай нагрукі на эканоміку ў 2015 годзе істотна не змяняцца, лічыць намеснік міністра фінансаў.

ПАДВОЕНАЙ ДАПАМОГІ НА ДЗЕТАК НЕ БУДЗЕ?

Тут маецца на ўвазе ініцыятыва, калі наведванне дзіцячага садка плануецца зрабіць больш дарагім для дзяцей ва ўзросце ад 2 да 3 гадоў і ад 6 да 7 гадоў. Падлічаны нават прыкладны кошт для гэтых катэгорый — каля 1,5 млн рублёў у месяц. Дзмітрый Кійко разумее заклапочанасць бацькоў на гэты конт. Тут пытанне, напэўна, не ў тым, што ў бюджэце не хапае сродкаў на ўтрыманне дзяцей у дашкольных установах, а ў справядлівым і эфектыўным выкарыстанні бюджэтных сродкаў. Гэтыя ініцыятывы перш за ўсё выкліканы тым, што бацькі па дасягненні пэўнага ўзросту дзіцяці, яшчэ ад 3 гадоў, аддаюць яго ў сад з мэтай працяглай каваліцы і атрымліваць заробак, пры гэтым бацькі атрымліваюць яшчэ і штомесячную дапамогу на ўтрыманне дзяцей. Груба кажучы, выдаткі бюджэту павялічваюцца — і на ўтрыманне дзіцяці ў дзіцячым садку, і на выплату дапамогі. Такія ініцыятывы накіраваны на мэтавае расходуванне бюджэтных сродкаў. Калі бацькі знаходзяць магчымасць працаваць, атрымліваюць дадатковы даход і дапамогу, то, адпаведна, яны павінны неслі вялікую нагрукі пры аплаце паслуг дашкольнага выхавання ў дзіцячых садках.

ПАДАТАК НА ДАРМАЕДСТВА

Сёння ў грамадстве актыўна абмяркоўваецца гэтая тэма. Цікава, а якую суму дзяржава плануе атрымаць ад увядзення такога падатку? Дзмітрый Кійко паведаміў, што сістэма гэтага падатку прадугледжвае вылічэнне асоб, якія не заняты ніякім чынам у нейкай камерцыйнай або працоўнай дзейнасці і, адпаведна, вызначае шэраг выключэнняў. Прагназуюцца, што з улікам даручэнняў Прэзідэнта дэкрэт будзе працоўнацца і новаўвядзенні будуць мець вычарпальны характар. Напрыклад, меркавалася, што на асоб, якія не з'яўляюцца падатковымі рэзідэнтамі Беларусі (знаходзяцца менш за 183 календарныя дні за год на тэрыторыі Беларусі) абавязак па выплаце гэтага падатку распаўсюджвацца не будзе.

Што тычыцца агульнай сумы, якую плануецца прыцягнуць у бюджэт ад уключэння грамадзян у працоўную дзейнасць і увядзення так званага падатку на дармаедства, то яна ацэньваецца распаўсюшчымі дэкрэта ў памеры 400-450 млрд рублёў за год. Чаму менавіта 20 абавязна велічынь за год? Спецыяліст растлумачыў, што менавіта такі ўзровень кампенсаций дзяржава разлічваецца з улікам сярэдняй сумы падаходнага па-

датку, якая прыпадала на аднаго плацельшчыка ў 2013 годзе.

Неабходна звярнуць увагу, што з улікам даручэнняў кіраўніка дзяржавы па працоўцы праекта дэкрэта названыя падыходы могуць быць удакладнены.

НАФТА ТАННЕЕ, А БЕНЗІН — ДАРАЖЭ?

Дамітрый Кійко адзначае пэўны парадокс, які заключаецца ў тым, што на фоне зніжання сусветных цен на нафту для нашай краіны гэтая цана павялічваецца. Гэта адбываецца таму, што практычна ўсю нафту, якую мы перапрацоўваем, купляем у Расіі. Прычым купляем у адпаведнасці з дасягнутымі дамоўленасцямі не па сусветных цэнах, а па цэнах, ніжэйшых за сусветныя на ўзровень вывазной мытнай пошліны. Ёсць адпаведная формула, якая замацавана на ўзроўні дзвюх краін. Але з улікам таго, што з 2015 года рэалізаваны вялікі падатковы манеўр, які прадугледжвае зніжэнне ставак вывазных мытных пошлін, што дзейнічаюць у Расійскай Федэрацыі, і адпаведнае павелічэнне на гэтую суму кошту нафты, мы трапляем у сітуацыю, калі на фоне агульнага зніжання сусветных цен на нафту для Беларусі ў супаставітых умовах гэтая цана расце.

Таму літаральна сёлета ў студзені нашы прадпрыемствы апынуліся ў сітуацыі росту выдаткаў такіх выдаткаў у нас па сутнасці дзве — гэта стаўкі акцызаў, якія былі зніжаны на 22%, і кошт для канчатковых спажыўцоў. Таму для стабілізацыі сітуацыі ў эканоміцы нафтаперапрацоўчых заводаў сёння прынята адпаведнае рашэнне па павялічэнні кошту бензіну. Далей, з улікам агульнай ацэнкі, будуць прымацца вельмі ўзважаныя рашэнні, якія будуць улічваць і пакупніцкую здольнасць насельніцтва, і фінансавы стан нафтаперапрацоўчых заводаў, а таксама сітуацыю з бюджэтам.

ДАРОЖНЫЯ ЗБОРЫ — ВЫКЛЮЧНА МЭТАВАЯ ГРОШЫ

Летась краіна ўпершыню пачала збіраць дзяржаўную пошліну за выдану дазволу на допуск транспартнага сродку да ўдзелу ў дарожным руху. Гэта стала дадатковай і мэтавай крыніцай фінансавання дарожнай гаспадаркі.

Рашэнне аб яе увядзенні было абумоўлена тым, што ў апошнія гады істотна ўзрасла колькасць транспартных сродкаў, якія знаходзяцца ва ўласнасці і арганізацый, і фізічных асоб, што прыводзіць да пагаршэння стану дарожнай сеткі і, адпаведна, да росту выдаткаў на яе ўтрыманне. Намеснік міністра

падкрэсліў, што з улікам сур'ёзнай нагрукі на інфраструктуру і дэфіцыту сродкаў на ўтрыманне дарожнай гаспадаркі паўстала пытанне аб парадку дадатковых крыніц.

Гэта выключна мэтавая грошы. Акрамя як на рэканструкцыю, мадэрнізацыю і капітальнае будаўніцтва дарог яны выкарыстоўваюцца не могуць. Гэтая мэтавая накіраванасць захоўваецца ў законе аб бюджэце на 2015 год. Паступленні дзяржаўнай пошліны ў 2014 годзе склалі суму каля 1 трлн 894,7 млрд рублёў. У межах гэтай сумы запланаваны паступленні па пошліне і на 2015 год. Пры гэтым для павышэння празрыстасці расходавання гэтых сродкаў і эфектыўнасці фінансавання выдаткаў на дарожную гаспадарку з 2015 года ў нас, згодна з законам аб бюджэце, сфарміраваны дарожны фонд. У ім вызначаны прыбытковыя крыніцы і дадатковыя выдаткі бюджэту, якія бярэ на сябе дзяржава.

Дадаткова да гэтай пошліны ў законе аб бюджэце вызначана, што ўся плата за праезд транспартных сродкаў па аўтамабільных дарогах, на якіх выкарыстоўваецца электронная сістэма аплаты BellToll, таксама ў поўным аб'ёме накіроўваецца на фінансаванне дарожнай гаспадаркі. Ёсць у нас зборы за праезд буйнагабарытных транспартных сродкаў па дарогах агульнага карыстання, зборы з транспартных сродкаў, зарэгістраваных у замежных дзяржавах. Цяпер усё мэтавая падаткі, зборы і пошліны ў нас кансалідаваны з 2015 года ў дарожным фондзе. Яны будуць накіроўвацца на дарожнае будаўніцтва. Акрамя гэтага, з улікам фактычных выдаткаў на ўтрыманне дарожнай галіны бюджэт дадаткова субсідуюе расходы на суму каля 1,4 трлн рублёў. Але нават гэтых сродкаў недастаткова. Таму істотны аб'ём сродкаў на дарожнае будаўніцтва накіроўваецца ў выглядзе кредитных рэсурсаў, у тым ліку замежных пазык, выдаткі на пагашэнне і абслугованне якіх бярэ на сябе бюджэт. Зыходзячы з усіх крыніц, агульны выдаткі на дарожную гаспадарку ў 2015 годзе складуць больш як 10 трлн рублёў. Атрымліваецца, што дзяржаўная пошліна — гэта толькі пятая частка ад усёй неабходнай сумы.

Напэўна, не зусім правільна казаць толькі пра павышэнне стаўкі дзяржаўнай пошліны ў 2015 годзе. Так, з улікам меркаванняў грамадзян, сёлета зніжаны стаўкі дзяржаўнай пошліны на 50% у дачыненні да транспартных сродкаў, уласнікамі якіх з'яўляюцца пенсіянеры па ўзросце і інваліды I і II групы, а таксама прызначаных для перавозкі небяспечных грузаў.

Сяргей КУРКАЧ

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ УНЯСЕННІ ДАПАЎНЕННЯЎ І ЗМЯНЕННЯЎ У ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ ГАРАНТАВАННІ КАМПЕНСАВАННІ БАНКАўСКІХ УКЛАДАЎ (ДЭПАЗІТАЎ) ФІЗІЧНЫХ АСОБ»

Прыняты Палатай прадстаўнікоў Ухвалены Саветам Рэспублікі

17 снежня 2014 года
18 снежня 2014 года

Артыкул 1. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 8 ліпеня 2008 года «Аб гарантаванні кампенсаванні банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асоб» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2008 г., № 172, 2/1466; 2009 г., № 171, 2/1593) наступную дапаўненні і змяненні:

1. У артыкуле 2: пасля абзаца трэцяга дапоўніць артыкул абзацам наступнага зместу: «банк-павераны — банк, вызначаны Нацыянальным банкам, які ажыццяўляе прыём заяў аб выплаце кампенсаций банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) і выплату гэтай кампенсаций ад імя і за кошт Агенцтва на падставе дагавора даручэння»; абзац чацвёрты лічыць абзацам пятым.
2. У артыкуле 4: у частцы першай слоў «з дня» замяніць словамі «з даты»; з часткі трэцяй словы «ад Агенцтва» выключыць;
- у частцы чацвёртай словы «звароты ў» замяніць словамі «звароты па выплату кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) у банк-павераны або».
3. Артыкул 5 выклікаць ў наступнай рэдакцыі:

Артыкул 5. Парадак звароту фізічных асоб па выплату кампенсаций банкаўскіх укладаў (дэпазітаў)

Агенцтва на працягу сямі працоўных дзён з даты ўзнікнення ў яго абавязальнасця па вяртанні банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) абавязана апублікаваць у афіцыйных перыядычных друкаваных выданнях, вызначаных для апублікавання нарматыўных прававых актаў Нацыянальнага банка, і размясціць на афіцыйным сайце Агенцтва ў глабальнай камп'ютарнай сетцы інтэрнэт інфармацыю аб месцы, часе і парадку вяртання банкаўскіх укладаў (дэпазітаў).

Фізічная асоба мае права звярнуцца па выплату кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) не раней як за чатырнаццаць працоўных дзён і не пазней за два гады з даты ўзнікнення ў Агенцтва абавязальнасця па пакрыцці банкаўскіх укладаў (дэпазітаў).

Калі права на пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту) пацвярджаецца дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту), заява аб

выплаце кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) па вызначанай Агенцтвам форме падаецца фізічнай асобай у банк-павераны. Пры гэтым фізічнай асобай прад'яўляюцца толькі дакумент, які сведчыць асобу.

Калі права на пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту) пацвярджаецца пасведчаннем аб праве на спадчыну, пастановы суд аб прызнанні за спадчынікам права ўласнасці на банкаўскі ўклад (дэпазіт), ашчадным сертыфікатам на прад'яўлена або іншымі дакументамі, а таксама ў выпадку, прадугледжаным часткай пятай артыкула 8 гэтага Закона, заява аб выплаце кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) па вызначанай Агенцтвам форме падаецца фізічнай асобай у Агенцтва. Пры гэтым фізічнай асобай прад'яўляюцца дакумент, які сведчыць асобу, а таксама дакументы, што пацвярджаюць права на пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту). У выпадку пацвярджэння Агенцтвам абрунтаванасці права фізічнай асобы па пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту) Агенцтва павядамяе пра гэта фізічнай асобе, якая звярнулася, і банк-павераны ажыццяўляе выплату кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў тэрмін, вызначаны часткай першай артыкула 6 гэтага Закона.

У выпадку непацвярджэння Агенцтвам абрунтаванасці права фізічнай асобы па пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту) Агенцтва павядамяе пра гэта фізічнай асобе, якая звярнулася, і банк-павераны ажыццяўляе выплату кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў тэрмін, вызначаны часткай першай артыкула 6 гэтага Закона. У выпадку непацвярджэння Агенцтвам абрунтаванасці права фізічнай асобы па пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту) Агенцтва павядамяе пра гэта фізічнай асобе, якая звярнулася, і банк-павераны ажыццяўляе выплату кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў тэрмін, вызначаны часткай першай артыкула 6 гэтага Закона. У выпадку непацвярджэння Агенцтвам абрунтаванасці права фізічнай асобы па пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту) Агенцтва павядамяе пра гэта фізічнай асобе, якая звярнулася, і банк-павераны ажыццяўляе выплату кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў тэрмін, вызначаны часткай першай артыкула 6 гэтага Закона. У выпадку непацвярджэння Агенцтвам абрунтаванасці права фізічнай асобы па пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту) Агенцтва павядамяе пра гэта фізічнай асобе, якая звярнулася, і банк-павераны ажыццяўляе выплату кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў тэрмін, вызначаны часткай першай артыкула 6 гэтага Закона. У выпадку непацвярджэння Агенцтвам абрунтаванасці права фізічнай асобы па пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту) Агенцтва павядамяе пра гэта фізічнай асобе, якая звярнулася, і банк-павераны ажыццяўляе выплату кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў тэрмін, вызначаны часткай першай артыкула 6 гэтага Закона.

Пры ўзгодзе з памерам кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту), які падлягае выплаце (выплачанню) банкам-паверанам, або пры адсутнасці ў банка-паверанага звестак аб наяўнасці ў Агенцтва абавязальнасця перад фізічнай асобай па пакрыцці банкаўскага ўкладу (дэпазіту) гэтай фізічнай асобе мае права не пазней за два гады з даты ўзнікнення ў Агенцтва абавязальнасця па пакрыцці банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) звярнуцца ў Агенцтва з адпаведнай заявай па вызначанай Агенцтвам форме, прад'явіўшы арыгінал дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту) або іншыя

дакументы, што пацвярджаюць права на кампенсацию банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Заява, названая ў частцы пятай гэтага артыкула, якая не патрабуе атрымання дадатковай інфармацыі ад банка, разглядаецца Агенцтвам не пазней за пятнаццаць працоўных дзён з даты яго пастануплення, а та, якая патрабуе атрымання такой інфармацыі, — не пазней за адзін месяц.

У выпадках звароту фізічнай асобы па выплату кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) у банк-павераны або Агенцтва, а таксама звароту фізічнай асобы ў Агенцтва з заявай, названай у частцы пятай гэтага артыкула, пасля заканчэння двух гадоў з даты ўзнікнення ў Агенцтва абавязальнасця па кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) гэты тэрмін па заяве фізічнай асобы можа быць адноўлены па рашэнні Наглядальнага савета Агенцтва па гарантаванні кампенсаванні банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асоб (далей — Наглядальны савет) пры наяўнасці адной з наступных акалічэнняў:

1. свечасовай падачы фізічнай асобай заявы аб выплаце кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў частцы пятай гэтага артыкула, пасля заканчэння двух гадоў з даты ўзнікнення ў Агенцтва абавязальнасця па кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) фізічных асоб (далей — Наглядальны савет) пры наяўнасці адной з наступных акалічэнняў:
2. свечасовай падачы фізічнай асобай заявы аб выплаце кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў частцы пятай гэтага артыкула, пасля заканчэння двух гадоў з даты ўзнікнення ў Агенцтва абавязальнасця па кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) фізічных асоб (далей — Наглядальны савет) пры наяўнасці адной з наступных акалічэнняў:
3. свечасовай падачы фізічнай асобай заявы аб выплаце кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў частцы пятай гэтага артыкула, пасля заканчэння двух гадоў з даты ўзнікнення ў Агенцтва абавязальнасця па кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) фізічных асоб (далей — Наглядальны савет) пры наяўнасці адной з наступных акалічэнняў:
4. свечасовай падачы фізічнай асобай заявы аб выплаце кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) ў частцы пятай гэтага артыкула, пасля заканчэння двух гадоў з даты ўзнікнення ў Агенцтва абавязальнасця па кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) фізічных асоб (далей — Наглядальны савет) пры наяўнасці адной з наступных акалічэнняў:

Рашэнне Наглядальнага савета аб адмове ва ўзнаўленні тэрміну падачы заявы аб выплаце кампенсаций банкаўскага ўкладу (дэпазіту) або заявы, названай у частцы пятай гэтага артыкула, не пазней за адзін месяц з даты яго прыняцця можа быць абскарджана ў судовым парадку.»

частку чацвёртую выключыць.

5. У артыкуле 7:

з назвы артыкула слова «ім» выключыць;

частку першую выклікаць ў наступнай рэдакцыі:

«Пасля выканання Агенцтвам абавязальнасцяў па кампенсаванні банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) да Агенцтва пераходзіць належнае фізічным асобам, якія атрымалі кампенсацию банкаўскіх укладаў (дэпазітаў), права патрабавання да банка ў памеры выплачанага кампенсаций.»

у частцы трэцяй словы «выплата Агенцтвам фізічным асобам кампенсаций» замяніць словамі «выкананнем Агенцтвам абавязальнасцяў па кампенсаванні»;

у частцы чацвёртай словы «на арыгіналах дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту) і (або) іншых дакументаў, якія пацвярджаюць памер банкаўскага ўкладу (дэпазіту), гэты банк (ліквідатарная камісія (ліквідатар) або антыкрызісны кіраўнік) ставіць адзнаку аб выкананні свайго абавязальнасця і» замяніць словамі «банк».

6. У артыкуле 8:

у частцы першай слова «Агенцтва» замяніць словам «банк-павераны»;

у частцы трэцяй слова «дзень» замяніць словам «дату»;

у частцы чацвёртай словы «наяўных на дзень» замяніць словамі «па якіх надшюў тэрмін выканання, на дату»;

у частцы пятай словы «выплачвае кампенсацию» замяніць словамі «выконвае абавязальнасцяў па кампенсаванні».

7. Абзац пята артыкула 9 пасля слоў «атрымліваецца ад» дапоўніць словамі «імя і за кошт».

8. Артыкул 10 выклікаць ў наступнай рэдакцыі:

Артыкул 10. Вырашэнне спрэчак, звязаных з кампенсаваннем банкаўскіх укладаў (дэпазітаў)

Спрэчка, звязаная з кампенсаваннем банкаўскіх укладаў (дэпазітаў), вырашаюцца ў судовым парадку пры ўмове захавання парадку звароту фізічных асоб па выплату кампенсаций банкаўскіх укладаў (дэпазітаў), прадугледжанага артыкулам 5 гэтага Закона.»

9. У артыкуле 11:

часткі першую — трэцюю выклікаць ў наступнай рэдакцыі:

«Банк у дзень падачы дакументаў у Нацыянальны банк для атрымання спецыяльнага дазволу атрымання спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі) на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, які дае права на ажыццяўленне банкаўскай апераций па прыцягненні грошавых сродкаў фізічных асоб у банкаўскія ўклады (дэпазіты).»

■ На скрыжаваных лёсу

ЖЫЦЦЁ З ЧЫСТАГА ЛІСТА

ПЕНСІЯНЕРКА З КЛЕЦКАГА РАЁНА ПРывЕЗЛА ДАМОЎ ЗА АСАБІСТЫЯ ЗБЕРАЖЭННІ ЎКРАЇНСКІХ БЕЖАНЦАЎ І ДАПАМАГЛА ІМ УЛАДКАВАЦА НА НОВЫМ МЕСЦЫ

Аксана Дубовік са сваім мужам Дзянісам і двума непаўналетнімі дзецьмі пачалі жыццё з чыстага ліста, у новай краіне. Невядома, як бы склаўся далейшы лёс сям'і, калі б не шчаслівы выпадак...

Адны спачуваюць, іншыя дапамагаюць

Кацярына Смірнова прывезла і пасяліла ў сваім доме украінскіх бежанцаў — гэтая навіна імгненна абляцела аграгарадок Заастравечча.

Бясспрэчна, учынак 76-гадовай пенсіянеркі ўразіў землякоў: не пабаялася ў такім узорце выбрацца ў няблізкі свет.

Сапраўды, што падтурхнула Кацярыну Мацвееўну паехаць у Растоў-на-Доне?

— Я нарадзілася ва Украіне і па пашпартце ўкраінка. У Заастравеччы жыла мая сястра, якая і прывітала мяне — сірату. Калі падрасла, то падалася ва Украіну да дзядзькі, але той аздаў мяне ў дзіцячы дом, там і гадавалася. Затым вывучылася на тэхнікушчыцу і прыехала зноў у Беларусь. — распавяла пра сваё жыццё Кацярына Мацвееўна. — У 1958 годзе камсамольская арганізацыя накіравала мяне ў Казахстан, на асавае цаліны. Адтуль разам з сяброўкамі вярнулі на Далёкі Усход — у Камсамольск-на-Амуры. Там і выйшла замуж за хлопца з Сахаліна. На востраве прапрацавала 40 гадоў, працавала ў шахце машыністам вентыляцыйных устаноў. Затым вярнулася ў Астравечча, купіла домік...

— Ты ж па сутнасці кажы, якая пільная патрэба прывяла цябе ў Растоў-на-Доне, — перапынае жанчыну суседка Валыціна.

— І сама адказвае на сваё пытанне: «Сэрца ў яе вельмі добрае, душа светлая. Кацярына спачувае чужую гору, перажывае за ўсіх людзей, як за сваіх родных. Зойдзе чалавек у хату, дык яна не выпусціць проста так: і пачастуе, і з сабой нешта дастае. Ніхто та не ведае Кацярыну Мацвееўну, як я. Жывём з ёй па-суседску 15 гадоў, сябруем, дапамагаем адна адной, чым можам. Яна ж прывітала не толькі Аксану з сям'ёй, але і Алу Падкуйку. А яшчэ адну сямейную пару за свае грошы прывезла ў Мінск і купіла білеты ў Санкт-Пецярбург. Там жыўчыці іх сябры, трымаючы свой бізнес, абяцалі дапамагчы і з працай, і з жыллём...»

Кацярына Мацвееўна не магла без слёз глядзець навіны па тэлевізары пра тое, што робіцца на яе Радзіме, на пакуты людзей, якія засталіся без даху над

Кацярына Смірнова — беларуская Маці Тэрэза.

галавой, без сродкаў да існавання. Аднойчы па нейкім канале паказалі сюжэт пра часовы лагер бежанцаў у Растове-на-Доне: разгубленыя, стомленыя людзі. Ніякіх умоў: ні памыці, ні паесці. Жанчына заплакала. Але, як кажуць, слязмі гору не дапаможаш. І яна пачала дзённічаць. Узяла 5 млн рублёў, што захаўвала дома, яшчэ 10 млн рублёў зняла з «кніжкі». А тут і чарговая пенсія падаспела. Праўда, яе пакінула на ўсялякі выпадак, маляў, прывязу людзей, дык па першым часе трэба будзе карміць. Рыхтуючыся да прыёму патэнцыйных кватэрантаў, нават купіла стол кухонны ды мяккі куток, каб усё памясціліся за абедом.

— І не шкада было грошай, што адкладвалі на чорны дзень? — пытаюся ў суседку.

— Я жыву адна, у сваёй хаце, хапае і на ежу, і на іншыя патрэбы. А там людзі гаруюць. Быў бы мільён долараў, я іх сабрала б у мех і ўсіх перасяленцаў прывезла б у Беларусь. Па калгасу развезла і ўладкавала б на работу, — на поўным сур'ёзе гаворыць Кацярына Мацвееўна.

Будынак чыгуначнага вакзала ў Растове-на-Доне быў перапоўненым. На другім паверсе ў зале чакання, па словах Кацярыны Смірновай, тулілася недзе каля тысячы чалавек — уцекачы з Луганска і Данецкай абласці, многія з дзеткамі. У жанчыны ад жалю закалапа ў сэрцы.

— Я мела намер узяць дзвюх жанчын, — гаворыць пенсіянерка. — Але, як кажуць, чалавек загадвае, а Бог ім кіруе. Я падшыла да рэгістрацыйнага стала. Побач з ім стаялі дзве жанчыны. Як потым высветлілася, гэта былі валанцёркі Наташа і персяяленка Аля Падкуйка з пасёлка Бокава-Платова Антрацытаўскага раёна Луганскай вобласці. Ната-

ша шукала, куды б уладкаваць сваю часовую кватэрантку. Аля Міхайлаўна тры дні жыла ў яе, дапамагала гатаваць ежу для перасяленцаў. За гэты час у доме перабывала шмат людзей, якіх прыводзіла Наташа, каб тая падскавалася, памыліся... І тут Аля спытала ў мяне: «А я не падыду вам?» На што я адказала: «Калі толькі не п'еш, то падыдзеш».

3 першай лыжкі, з першага ручніка

Аксана Дубовік і яе муж Дзяніс з двума дзеткамі начавалі на вакзале тыдзень.

Аксана згадвае:

— Да нас звярнуліся валанцёркі: бабулька з Беларусі шукае ахвотных паехаць з ёй. Ці згодны вы? Мы з мужам былі ў шоку. Не можа такога быць. Тут нейкі падман ці падвох. Па-спраці крыўку падумаць. Але становішча было бязвыхаднае: на руках двое дзяцей — сям'ямесячны Лёшка і трэцікласніца Таня. Дзяніс калісьці быў у Беларусі і казаў: «Паехалі. Там мы не прападзем, рукі і галава на месцы».

Купіла Кацярына Мацвееўна білеты сваім новым сябрам, і паехалі разам праз усю Расію ў Заастравечча, пра якое ніколі не чулі. Ды і, наогул, ці даведаліся б, што такі населены пункт існуе на карце, калі б не яшчэчасце...

— Вялікі дзякуй Кацярыне Мацвееўне, — працягвае Аксана Віктараўна. — Калі б не яна, то не ведаю, дзе б мы апынуліся. Жылі ў яе тры тыдні, яна цалкам узяла нас на сваё забеспячэнне. Ніколі слова дрэннага не сказала, не напяркнула кавалкам хлеба. А цяпер жыццё пацэпу наладжваецца.

Адкрытае акцыянернае таварыства «Заастравечча» арандуе для сям'і дом. Дырэктар Ларыса Аляксандраўна Сяліцкая выдзеліла дровы, бульбу, дапамагла аформіць дазвол на працу. Дзяніс уладкаваўся вадзіцелем у гаспадарку. Аксана, хоць на руках і малое дзіця, прыбірае памяшканне канторы. Пакуль маці на працы, малага даглядае суседка — бабуля Валя.

— Добрыя, спагадлівыя людзі ў Беларусі. Заўсёды гатовыя прыйсці на дапамогу, падтрымаць у цяжкай хвіліне, — лічыць украінская госця. — Ва Украіне ўсё інакш. Ёсць грошы — тынешта значыць. Няма — не маеш права галасы. Аксана з мужам — гараджане. У Данецку ў іх засталася трохпакаёвая кватэра, машына.

— Мы маладыя, але ні на каго не спадзяваліся, працавалі, паступова станабіліся на ногі, нажывалі скарб. Безумоўна, я пільна, што многія багацейшыя за нас. Хацелася і мне больш за тое, што мелі, — прызнаецца Аксана. — Толькі цяпер зра-

зумела, што мы жылі вельмі добра. — Як вы, гараджане, спраўляецеся з гэтым бытам? Тут жа і калодзеж у двары, і печку трэба паліць? — пацікавілася ў Аксану Дубовік.

— А чаго баяцца? Пасля таго, што мы пабачылі, перажылі, нам ужо нічога не страшна, — адказвае яна. — Сарваліся з нажытага месца толькі з самым неабходным, пашпартамі ды пасведчанамі аб нараджэнні дзяцей. Давалася пачынаць усё нанова, як маладжанам, з першай лыжкі, з першага ручніка. Але галоўнае, што ўсё жывыя, здаровыя, што вакол не чутна выстралаў.

Стаць на ногі на другой Радзіме

Маму перапынае Таня, якая прыйшла са школы. Яна вучыцца ў трэцім класе, наведвае гурткі, займаецца вышываннем, любіць аздабляць розныя рэчы бісерам. Дзёнчынку без праблем прынялі ў школу, хоць у яе і не было адпаведных дакументаў, а Лёшку ўзялі на ўлік у мясцовым ФАПе, завялі медыцынскую картку. Хлопчык знаходзіцца пад пастаянным наглядам урачоў, добра расце, развіваецца.

— Так што, з якога боку ні паглядзі, на ша сям'я абароненая, — усміхаецца маці.

Таня і Алёша з мамай: якое шчасце мець утульны дом.

...На прыпечку грэецца кацяня. — Гэта Цішка. — перахаліла мой погляд Аксана. — Першым вавінем пераступіць парог новага жылля тал.

На падворку кудачуць куры, між імі важна ходзіць певен.

— Насушак нам прывёз Сяргей Кім, муж унучкі Кацярыны Мацвееўны, — тлумачыць гаспадыня. — Ён дапамог нам і ўладкавацца на новым месцы.

Як толькі Кацярына Мацвееўна прывезла перасяленцаў у свой дом, раіццай

адразу ж патэлефанавала Сяргею, які працуе спецыялістам па ідэалагічнай рабоце Клецкага прадпрыемства меліярацыйных сістэм. Маляў, ты ж у нас адукаваны хлопец, добра разбіраешся ў дакументах, дапамажы ўкраінцам аформіць усё як след. І той не адмовіўся, павёз гасцей у Клецк, каб зрабіць часовую рэгістрацыю.

Дарчы, «УКантакце» Сяргей Міхайлавіч мае сваю старонку, перапісваецца з украінскімі бежанцамі, раіць ім прыязджаць у Беларусь. Для добрых працаўнікоў, спецыялістаў у аграгарадках знойдзецца і работа, і жыллё. Праз інтэрнэт ён знайшоў і сваёй Алы Падкуйкі. Жанчына цяпер размаўляе з ім па скайпе.

Вясной Аксана Дубовік плануе завесці качак, індыйку, парсучоку, пасадзіць агарод. Ёсць верагоднасць, што з цягам часу ім выдзяляць асабістае жыллё. Вяртацца назад у Данецк Дзяніс з Аксанай не збіраюцца, спадзяюцца моцна стаць на ногі на Клецчыне. А пакуль на ўсё жаданні грошай не хапае. Таня, напрыклад, хоча камп'ютар. Але дзёнчынка разумее, што для сям'і ў цяперашняй сітуацыі больш важныя іншыя рэчы. Дарчы, яна напісала ліст Дзеду Марозу, дзе прасіла для брашкі канструктар, а

Таня і Алёша з мамай: якое шчасце мець утульны дом.

для сябе (не, не камп'ютар), а бісер для вышывання.

А вось Аля Падкуйка, якая таксама працягвае ў арандаваным гаспадаркай доме, мае работу, усё ж такі марыць вярнуцца ва Украіну.

Тым часам Кацярына Мацвееўна будзе новае планы: паехаць у Данецк дзіцячы дом, каб узяць двух падлеткаў. «Вядома, каб аддаць іх», — кажа яна.

Тацяна ЛАЗОЎСКАЯ

■ Хто каго?

Пытанне армянскаму радзё: што трэба зрабіць для таго, каб настрой узяўся? Спраба адказаў: «Шакаладку з'есці мала. Трэба яшчэ і шампанскім запіць».

На святна наш прыяцель яго адкаркоўваў. І — не паверыце — столькі спраў адным махам зрабіў... Ну, па-першае, загнаў на шафу ката, па-другое, памыўся сам, па-трэцяе, абліў джынскі сваёй дзючыне (сказаў, што іх трэба здымаць, калі садзіцца піць шампанскае), выцер падлогу... Пасля гэтага, пагадзіўся, грэх было не выпіць (тым больш, што віно ў бутэльцы яшчэ засталася), грэх не закусіць! Той самай шакаладкай...

У вашым бары пасля святлаў ні таго, ні другога ўжо не засталася? Не засмуціцеся: настрой — можа стацца — падмінуць чытачы, якія ў чарговы раз паспрабавалі прыдумаць падпісы да прапанаванага «Звяздоў» здымка.

«Шчыра кажучы, я на ім спачатку нічога не ўбачыла, нічога не зразумела, — прызнаецца спадарыня Ірына Ермаковіч з в. Азяраўцы Браслаўскага раёна. — Што гэта за мужчына, адкуль ён узяўся, чаму сабе вушы заткнуў?.. Досыць доўга яго разглядала, аж пакуль ён сам мне ва ўсім не прызнаўся, не пакардзіўся: «Як ішоў я да дзючат — Меліса надзеі!.. А цялёмкаўся назад — Вушы халадзелі. З якой прычыны? Ды: Ясь лічыў, што пуп зямлі... Дзюкі ўміг «адлуп» далі. Усе чатыры? Быць не можа! Бо на здымку ж — хлопец як хлопец (прынамсі, знешне). Анекдот, дарэчы: «Тата, усё кажучы, што я лашара» — скардзіцца сын. «Не!». Ну які ж ты лашара? — сучышае бацька, — пінжачок у

штоніках, штонікі ў шкарпэтках, шкарпэткі ў сандаліках... Прыгажунчык!»

Наш, са здымка (паглядзеці яшчэ раз?), дык і сапраўды! Асабіла ў параўнанні... Але ж гэта, як і варта было чакаць, не спыніла чытачоў, не перашкодыла ім ці не ўсіх сабак на таго павесіць. На думку спадарыні Валыціны Гудачковай з Жыткавіч, ён, напрыклад, гультай:

У Пятровай гаспадарцы Дзень пры дні здараецца: Жонка жылы рве на працы, А мужык — бадзьяецца.

Трэба разумець, шукае нейкіх прыгод, марнуе свой час? І так гэта, і зусім не так, паводле спадарыні Тамары Маркушэўскай з в. Петкавічы Баранавіцкага раёна, бо (нечаканая выснова):

Ажаніцца (?) з маладой — Што ў палонку з галавой. Пасля змены за станком На канапку б... Ды з ліўком... А няма калі лажыцца — Трэба «пасвіць» маладзёцу. Што праўда, тое праўда... А потым, можа, і дзіцятка яшчэ даваць.

«ШЧАСЦЕ, БЫЦЦАМ НА ХАЛЯВУ, ПРывАЛІЛА МУЖЫКУ...»

Нялёгка гэта справа, усё чыста ведаюць: калі бацька прасядзеў з малым хоць паўдня, то ён страшэнна стоміўся, а калі маці прасядзела тры гадзі, то яна ж ні халеры не рабіла:

Янка веры не даваў, Што быццё — гаркота: — Дома з дзіцем пасядзець — Гэта ж не работа!

«Сеў» раз сам — адолеў жах: За паўдня паехаў дах! Вось ад гэтага (як лічыць спадарыня Ніна Бурко з в. Каплянцы, што на Бярэзнішчынне) і поза ў мужыка: з лаўкі падхапіўся і, трымаючы «дак» той — цягу.

Шчасце, калі не з канцамі яшчэ. Хоць можа быць і гэта (на думку спадара Валерыя Гаўрыш з Чавусы):

Ірына, Марына, Карына, Аліна Ад Янкі хацелі спачатку па сьне.

Адна ўжо калыша, аж трое — у чаканні... А бацька сыходзіць, сыходзіць дазванна!

Ёсць меркаванні на тэму чаму. У спадарыні Раісы Васільевай з Гомеля, напрыклад, такое:

Ясь меў пзуны накірунак — Нёс каханцы падарунак... Слупам стаў ад неспадзеўкі: Мо, яго «какоўць дзюкі?»

Амнінцэ? Ці «кліп падбіць»? Прытча з нагоды. Нейк раз па вуліцы ішла рэдка прыгажуня! Многія з мужчын азіраліся на яе. Адзін дык і наогул — вачыма «прывязуся» і следам... «Навошта вы гэта робіце?» — спытала ў яго жанчына. «Ды баюся згубіць, — прызнаўся той. — Закахаўся я — з першага позірку!» — «А шкада, — усміхнулася яму жанчына, — бо вунь, наперадзе, бачыце, ідзе мая сястра. Яна маладзейшая за мяне і куды прыгажэйшая... Пачуў гэта мужчына і замітуіўся: забег наперад, паглядзеў на тую маладзейшую, вярнуўся назад. «Ваша сястра, — пакрыўджана сказаў, — зусім неправабапа. — Вы падманулі мяне». — «Значыць, мы квіты, —

супакоіла яго жанчына, — бо вы мяне таксама падманулі: калі кахаюць, не бегаюць глядзець на іншых».

Мудрая выснова, праўда? Але ж цяпер, на думку спадарыні Любові Чыгрынавай з в. Забалацце, што на Вілейшчыне, кіруюцца ёю многія, асабіла з мужчын. Кажуць, не модна. А што модна?

«От, каб мне такі гарэм!» — Чатыром сказаў Ахрэм. Дзюкі так абмацюкалі, Што пайшоў...

Круціць педаль... І — магчыма? — рабіць высновы, бо яшчэ продкі прымакалі: «Не заглядайся на чужыя жонка: не скасееш, дык здурнееш».

З таго ж канверта: А ні з вечара, ні з рання, Ні на яве, ні ў сне У Яся думка не мільгне Пра каханне, зялянчанне...

Бабылю не трэба дзюкі, Яму б... пива — для пахмелкі. Гэтую ж балючую алкагольную тэму годна працягвае спадар Мікалай Старых з Гомеля:

Дапамога інтэрнэт Адшукаць хоць сем кабет... Можна кастынгі праводзіць — Ззад, спераду абходзіць... Галава аж пухне ў Яся: «Скуль тут жонка ўзялася?»

Шкада небараку... Як заўважае спадар Анатоль Гарачоў з в. Даўнары Іўеўскага раёна, з іншых прычын таксама:

Ёсць у нашага Адама Аж чатыры Светкі... Пракарміць усіх складана, З аднае барсеткі.

Ды яшчэ з нашымі цэнамі... Тут хто хоча за галаву схопіцца! Але ж (барані, Божа) на крайнія меры не пойдзе?

Хлопец дзюкам так прыгожа Пра каханне бае, Сама на сумачкі, дзе грошы, Скоса паглядае...

Распаўсюджаная з'ява: Там крадзеж, дзе ёсць разва. Рэчы (мушу даць параду) Не кідаць без нагляду.

А ты дзючаты (паглядзіце — услед за спадаром Мікалаем Старых) і сапраўды кінулі.

На дэталь (у прыватнасці на досыць пікантную правую) звярнулі ўвагу і сужэнцы Астроўскія з Мінска. А потым выказалі думку многіх:

Немагчыма прымырніцца З модай бесталковай: Дзюка — з голай паясніцай... Хоча быць здаровай!

А усё чаму? Маладая... Шмат чаго не ведае. І, магчыма, нават ведаць не хоча. Для такіх — хоць намёк (ад спадарыні Галіны Пятроўскай з в. Ардашы Смаргонскага раёна):

Ледзь дапоўз Ілля ў аптэку: Боль трываць ужо не мог... А пачуў пра цэны лекаў — На ўцёкі... З усіх ног!

Трэба разумець, адразу паправіўся?

А яно ж не ўсім так шанце. Іншы хворы, паводле анекдота, доктара маліў: Хачу пажыць яшчэ... Зрабіце што-небудзь! — «А ў вас грошы ёсць?» — пытаецца той. «Не». — «Ну і навошта вам такое жыццё?»

Ёсць пытанне, як той казаў. Прычым — важнае... Як, дарчы, а звышкова, ад якіх у маладзёна са сваймока кругам пайшла галава (думкі «падслухала» тая ж спадарыня Пятроўская):

Процьма ў горадзе дзючатак, Але ж мала «непачатых»... А таму: Паглядзець на маладзёх У самой сталіцы: «Пакуль ёсць у целе дух, Не пайду жаніцца!»

І што — героём будзе? Нешта выйграе? Па вялікім рахунку — нічога. Ва ўсялякім разе не пра яго спадар Гарачоў зможа напісаць: Шчасце, нібы на халыву, Прываліла мужыку:

Сядзяць дочкі — на ўсю лаву, А яшчэ адна — у вазку! Добра! Але ж за гэтым і непарадак бачыцца — спадару Валерыю Гаўрышу:

Мацярынскі капітал, Ордны, медалі... І пахвал жанчынцам — вал! Толькі б нараджалі!

...А калі ж гэта урад Мужыкоў прызнае ўклад? Важкі, трэба разумець? І пара?.. «Тата, дзе ты ўзяў такую добрую маму?» — пытаецца сыноч у бацькі. «Выхавай...» — сціпла прамаўляе той.

Дзяцей таты выхоўваюць таксама. Хоць часам — як мяркуе спадарыня Алена Муляр з Бабруйска — з дапамогай іншых. Гэты воль, са здымка:

Меў няшчасце пальтаць: Як сынка закахайце? Набылася дзючат, Што цяпер і сам не рад...

Чацвёрта калышучь... А яму, відаць, сказалі: «Гуляй...» Бо:

Ёсць у нашых хатах Вокны, дзверы, ганкі... А ў немаўлятак — Па чатыры нянькі!

Палічы іх спадар Гарачоў, І, што важна, усё яны (як заўважылі сужэнцы Астроўскія):

Як належаць па сезоне, Носіць куртку з капюшонам, А хто гэтакі не мае, Узімку локцікі кусае.

Дык вось адкуль поза — куфэрак проста адчынуўся! І таму ў конкурсным аглядзе можна ставіць кропку? Сапраўды...

Застаецца хіба дадаць, што на папярэднім здымку («Звязда», 22 лістапада 2014 года) было славанае трохгадавае дзіцятка

і з... 11 «А» класа, і найлепшыя радкі пра яго, на думку вялікага цяцкага журы, склалі спадарыя Анатоль Гарачоў з Іўеўшчыны, Сцяпан Нефёдаў з Лунінецчыны, Мікалай Старых з Гомеля, Валерыя Гаўрыш з Чавусы, спадарыні Валыціна Гудачкова з Жыткавіч, Соф'я Кусян-

кова з Рагачоўшчыны, Марыя Грышчанка з Дзяржынска, Любоў Чыгрынава з Вілейшчыны, Тамара Маркушэўская з Баранавіччыны і Раіса Васільева з Гомеля.

З гэтым апошнім меркаваннем пагадзілася і журы маленькае — рэдакцыйнае. Таму прыз у выглядзе бясплатнай падпіскі на дарожку сэрцу «Звязду» (на другі квартал бягучага года) накіроўвацца ў Гомель.

Заіздросціце? Хочаце, каб да вас? Тады ўважліва глядзіце на новы конкурсны здымак, прыдумайце падлік (не больш чым з васьмі радкоў, колькасць варыянтаў не абмежаваная) і дасылаіце ў рэдакцыю. Будзем чакаць. Будзем чытаць: найцікавейшыя варыянты — нават разам. І зноў жа разам будзем вызначаць пераможцу. Пішыце. І, калі ласка, усміхайцеся: некаму — шчыра, некаму — дзюла!

Валыціна ЛАЗОЎСКАЯ. Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

■ Нефармат

НЕ АДЗІНОТА

Вось так бывае. Толькі сабралася напісаць пра адзіноту як спадарожніка чалавека ў вялікім горадзе, але тэрмінова спатрэбілася паехаць на цэнтральны рынак, бо ў халадзільніку не засталася і кавалка мяса. А галодная сям'я часцей за ўсё не спрыяе майму натхненню. Пасля той паездкі захацелася пісаць на зусім іншую тэму.

У мясных радах было непрычытна мала гандляроў. Мабыць, большасць паспяшалася збыць прадукцыю да Калядаў. Апошнее не здзіўля, здзіўліў голас жанчыны, якая раптам сарвалася на крык і пачала лямантаваць. У першы момант мільганула думка, што здарылася нешта дрэннае. Але гэта падазрэнне давалася адразу адкінуты. Сярод рэдкіх пакупнікоў яе добра было відаць: жанчына стаяла адна, размахвала рукамі і ўсялякімі словамі ляляла прадаўшчыцу свінніны. Пры гэтым яна згадвала бацьку маладзёці, вінаваціла іх у дрэнным выхаванні, крычала, што тая нават дзя не вучылася ў школе, і яшчэ іншыя грахі прыпавяла. Суседзі па прылаўку насмелася спрабавалі заступіцца за калег, але і ім адразу ж перападала ад скандальнай пакупніцы. Аказалася, тая маладая жанчына, якая стаяла цяпер чырвоная, нібы

ПРАЙСЦІСЯ Ў ПАЛАНЭЗЕ

НА БАЛІ Ў ВЯЛІКІМ ТЭАТРЫ
НАЗВАЛІ НАЙЛЕПШЫХ АРТЫСТАЎ КРАІНЫ

На Стары Новы год суды прыходзіць натхніца і парадавацца. Які ж балет без добрага настрою? Вось напачатку яго і ствараюць называюць найлепшых артыстаў за мінулы год, а гэта, між іншым, вырашаецца ўнутры самога тэатра артыстамі, калегамі, што асабліва каштоўна (у творчым асяродку атрымаць аднак — дарагога варту). Узнагароды знаходзяць герояў дзякуючы мецэнатам. У Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета Беларусі прэміі найлепшым артыстам уручае Беларуска-Швейцарскі Банк. У 2014 годзе найлепшым салістам оперы названы народны артыст Беларусі Уладзімір Пятроў. Сярод артыстаў балета творчы калектыў вылучыў таксама народнага артыста — Канстанціна Кузняцова. Але ж балет — вялікая складаная з'ява, дзе значную ролю грае кардэбалет. Найлепшы сярод тых, хто дапамагае стварыць хараграфічны вобраз у спектаклі, — Дзмітрый Шлемет. Вялікі творчы адрыв — хор. І тут ёсць найлепшы! У мінулым годзе гэта Алеся Вяпрынская. Кларнетыст Дзяніс Парэчын — лепшы ў аркестры.

І вось пасля такіх навін, калі ўсе парадаваліся за артыстаў, добра і патанчыць. Паланэз, напрыклад, Дзеля таго, каб навучыцца правіль-

на выконваць рухі гэтага і іншых старадаўніх танцаў, асабліва ахвотныя да балю спецыяльна наведвалі ўрок, арганізаваны пры тэатры. Але ж ёсць ужо і асы ў гэтым, якія даўно ходзяць на балі, вельмі іх любяць і з задавальненнем становяцца прыкладам для іншых, дэманструючы чараўніцтва ў дэяніі.

Гэта чараўніцтва было падмацаванае ідэяй свята, закладзенай арганізатарамі (на чале з рэжысёрам-пастаноўшчыкам Волгай Бураўлёвай). Сёлета прыдумалі «Навагодні экспрэс», калі фае тэатра ператварылася ў вуліцы гарадоў розных краін і станцыі вакзалаў. Таму і бальныя традыцыі ў гэтую атмасферу ўпісаліся арганічна: рускі баль, напрыклад, ці венскі. А то і пад'ехаць у астралагічны салон «Колла фартуны» можна было. Нельга сказаць, што страціла свае пазіцыі традыцыя паэтычных салонаў, дзельна чаго таксама арганізавалі гасцёўню «Служэнне муз». Ці вось яшчэ магчымасць заказаць свой партрэт у мастака — і тут жа яго атрымаць. Паслухаць спевы, паглядзець на фокусніка. І ўсё — для любімай публікі. Таму што артысты нават на такіх мерапрыемствах звычайна працуюць. За што сапраўды іх важна адзначаць рознымі прэміямі.

Ларыса ЦІМОШЫК.

П'еро ў лінагравюры

«Заўсёды ў руху» і «Усё сваё нашу з сабою» — на латыні напісана на віншавальных паштоўках Арлена Кашкурэвіча, выстава якіх — «Ab imo rectore» («Ад усёй душы») — адкрылася 14 студзеня ў Нацыянальным мастацкім музеі.

Выстава гэта незвычайная: экспанаты ўвогуле не падобныя на складаную, насычаную, экспрэсіўную творчасць народнага мастака Беларусі, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі БССР і прафесара. Вядома ж: у музеі прадстаўлены паштоўкі знакамітага беларускага мастака ў тэхніцы лінагравюры, якія прызначаны для віншавання блізкіх людзей. Адсюль — цеплыня, жартаўлівасць і галоўны персанаж: вядомы герой італьянскай камедыі дэль арца П'еро. «З'яўляючыся своеасаблівым alter ego аўтара паштункі, П'еро агульна перадае нбы падкрэслівае афарызм — то жартаўлівы, то павучальны, то пакаяльны, але заўсёды добразачыны, кранальны і шчыры».

Разам з адкрыццём выставы адбылася прэзентацыя кнігі «Арлен Кашкурэвіч» з серыі «Славетныя мастакі з Беларусі», аўтарам якой стаў Канстанцін Барабанна.

Выстава працягнецца да 16 лютага.

Ірэна КАЦЯЛЮВІЧ.

На вялікім экране

АПАНТАНЫЯ «АПАНТАНАСЦЮ»

Як фестывальная кінакарціна ўтрымлівае глядачоў

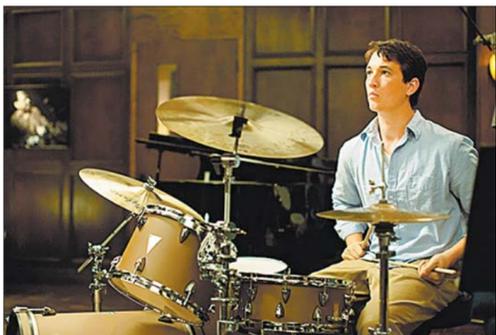
У мінскім пракаце прагучала магутнае рэха міжнароднага кінафестывалю «Лістапад». Найлепшы фільм праграмы (на думку сталічнай публікі) — «Бронза» мінскага форуму, «Хвалюючы» і «чудоўны», уладальнік гран-пры фестывалю незалежнага кіно «Сандэкс» — фільм «Апантанасць» Дам'яна Шазэла.

На 72-й цырымоні ўручэння ўзнагарод ад Асацыяцыі замежнай прэсы Галівуда «Залаты глобус», якая прайшла ў мінулыя нядзелю, акцёр Дж. К. Сіманс атрымаў «Глобус» за найлепшую ролю другога плану. Але гэта яшчэ не ўсё: у чысер назвалі намінантаў на прэмію «Оскар». «Апантанасць» намінавана як «Найлепшы фільм года», «Найлепшы адаптаваны сцэнарый», «Найлепшы мантаж», «Найлепшы гук». Дж. К. Сіманс можа атрымаць ўзнагароду — зноў жа — за «Найлепшую мужчынскую ролю другога плану».

Нездарма глядачы «Лістапада» прызналі карціну першай, нездарма фестывальныя, аўтарскі, больш за тое, незалежны фільм з поспехам ішоў у пракаце два тыдні. Большасць стужак гэтай нішы ў Мінску правальваецца (як, дарэчы, і ў Расіі). Нават калі гэта фільм-уладальнік Залатой пальмавай галіны Канскага кінафестывалю «Зімовае сячкі» Нуры Білге Джэйлана, які паказаўся на вялікім экране сталіцы ў верасні мінулага года ў амаль пустой зале. А тут, здаецца, толькі «Сандэкс», малады невядомы рэжысёр, а рэзананс у сродках масавай інфармацыі можна суаднесці з вяртаннем вакол канскага пераможцы... У чым сакрэт «Апантанасці»?

Гэты фільм прыйшоўся даспадобы як «спаўцінам», так і кінаманам, фестывальным адборшчыкам, прафесіяналам кінематографа. «Апантанасць» даказвае, што катэгорыя аўтарскага, некамерцыйнага кіно можа якасна перасякацца з жанравым папулярным. Публіка яго палюбіла і мільёны перахапіла яго энергію. Фільм лёгка скарыў глядачоў кінатэатраў і стаў яркім прадстаўніком аднаго з апошніх культурна-сацыяльных трэндаў (калі не сказаць больш) — антыгеданізму (адмовы ад радасці і задавальнення) у кіно, што вельмі свечасова вылучыў кінакрытык The New Yorker Рычард Бруўдзі. У гэтую тэндэнцыю ўлічваецца і «Інтэрстэлар», апошні фільм Крыстафера Нолана, у якім галоўны герой гатовы ахвяраваць сабой і сваімі пацукімі дзеля выратавання свету. Але ўсё ж «Інтэрстэлар» — не тое. Ён праваднік пафаснага гераізму, нязменнага ў папулярных галівудскіх баевіках яшчэ са скрываўленага Бруса Уільса ў «Могучым аршкі», які басанож і з кулямі ў жыццёва важных органах вырастоўвае суграмдзяця, свет і сувец.

«Апантанасць» Шазэла не ставіць задавальненне і асалоду ў спіс загану, але і не прымушае ахвяраваць сабой дзеля айчыны. Галоўны герой гатовы працаваць да знямогі, адмовіцца ад асабістага жыцця, каб атрымаць асалоду іншага парадку: быць не проста хлопцам — стаць легендай, вялікім. Так, карціна можа стаць пілотаў ад ляноты і спадзявання на найвышэйшыя сілы ва ўладкаванні свайго жыцця.

ідэальным крэмавым палатне дарагога, бліскачага, дасканаланага музычнага інструмента — фантастыка. У гэтым магія «Апантанасці»: яе энергія і спалучэнні магутных сюжэтных кручкоў з эстэтыкай кадра. Эстэтыка ў прыглушаным асвятленні, цёмных тонах, бляска музычных інструментаў — у гэтым развіваецца ідэальнае ў сваім эмацыйным пасыле супрацьстаянне Эндру і яго настаўніка. Жыццё без судыткі з ударнай устаноўкай — у яркай кавярні, пры дзённым святле — зусім іншы свет, ад якога галоўны герой гатовы адмовіцца дзеля адрацоўкі такту, тэмпу, гуку...

Перад Флэтчарам дрыжаць усе студэнты і бяцка яго настолькі ж, наколькі хочучь лічыцца музыкам яго аркестра. Гэтая гама пацукіў разбурае, і Тэрэнс даець зразумець тое Эндру, з якога ці то здэдукацыя, ці то рыхты з яго найлепшага. Флэтчар — непрадказальны выкладчык-псіх — кідае ў бок Эндру крэсла так, што хлопца ледзь пасявае ўхіліцца. Шэраг перамог і проігрышаў у супрацьстаянні студэнта і выкладчыка толькі паказвае, наколькі трыумф — мімалётная ілюзія, якая не паслабіла шлях да наступнага трыумфу. Але ўпартаць Эндру, з якога ён выдае неверагоднае сола на сцэне, з аркестрам, перад шматлікай публікай, з крывёй і потам — ужо не ілюзія — перамога...

Давайце без лятанчых над галавамі крэслаў знаходзіць той нябачны «пісталет», што прымуць нас рабіць больш, чым магчыма. Дзякавае энергія «Апантанасці» падтурхне глядачоў прыставіць яго да галавы.

Ірэна КАЦЯЛЮВІЧ.

Майстроўня

Тэатр, які пачынаецца з вуліцы

У краіне з'явілася лабараторыя, дзе вучаць на вулічных артыстаў

Сані трэба рыхтаваць летам — да зімы. А тут усё наадварт: зімой пачынаюць рыхтавацца да летняга сезона. Таму што гаворка пра сезон для вулічных тэатраў. З'ява, якую жыхары нашай краіны адкрылі для сябе, можа, не так даўно — усяго некалькі гадоў таму. І ўжо двойчы ў сталіцы праходзілі міжнародныя форуму вулічных тэатраў, што прыцягнулі ўвагу і жыхароў горада, і гасцей.

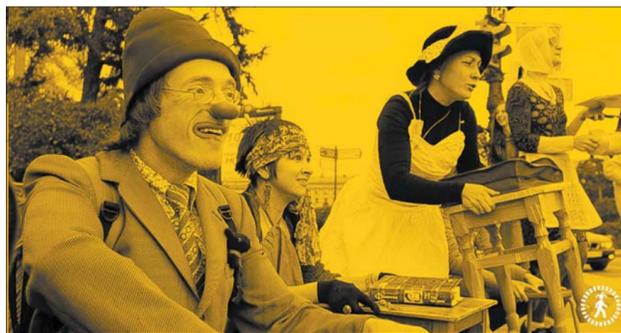
Цяжка было не ўцягнуцца, калі прыйшоў на гэта паглядзець ці нават проста праходзіць міма. Ну як жа? Вулічны тэатр так ці інакш чапляе — сама па сабе дзеля цікавага: што гэта і чым скончыцца? Акрамя таго, вока адрозна выхплывае яркіх, адметных персанажаў ці герояў: адкуль яны тут у такіх касцюмах на прамах і вельмі правільных мінскіх вуліцах? Цяжка не ўцягнуцца, калі логіка дзее, якую паказваюць артысты, накіраваная на цэбе канкрэтна — яны звартаюцца і працуюць на цэбе. Ці на суседа, ці на сябра, з якім ідзе, карацей, на кожнага, хто побач. Таму што тэатр гэты па сутнасці сваёй інтэрактыўнасцю, гэта значыць, скіраваны на ўцяганне ў дзею людзей збоку.

Цяпер у нас ёсць магчымасць навучыцца працаваць у такім тэатры. Тут можна ўключыць урачыстыя фанфары: у сярэдзіне снежня ў Цэнтры сучасных мастацтваў адкрылася лабараторыя вулічнага тэатра, дзе на працягу 4 месяцаў вучыцца гэтай майстэрству будучы 60 чалавек, якія самі таго жадавалі. І гэтае навучанне для іх арганізавала абсалютна бясплатна.

Вучыць будучы тэа, хто ўжо набыў пэўны вопыт такой працы на вулічных сталіцы. Напрыклад, актрысы інтэрактыўнага «Тэатра 42» праходзілі падрыхтоўку паводле

еўрапейскай школы вулічных тэатраў. А мэта ўсяго гэтага курсу ў тым, каб цягам заняткаў падрыхтаваць некалькі спектакляў, што акурят паспеюць да пачатку вяснова-летняга перыяду тэатральна-вулічнага жыцця.

Уладзімір Галак, супрацоўнік Цэнтру сучасных мастацтваў, які прычыніўся да арганізацыі Мінскага форуму вулічных тэатраў, а цяпер яшчэ і да ўтварэння гэтай лабараторыі, разважае:

— Вулічны тэатры — тое, што можа ўпрыгожыць жыццё горада. Сапраўды, гэта ж цікава, калі людзі могуць не проста праціска па вуліцы, а атрымаць там магчымасць далучыцца да творчасці. Трэба адзначыць, што людзі жыва адгукаюцца на нашы выступленні, якія скіраваны на тое, каб развуршыць мінчан. Але гэта не складана, таму што яны насамрэч гатовыя і чакаюць ад гарадскога жыцця ў тым ліку жывых эмоцый, якія дарыць

вулічны тэатр. Нашы людзі вельмі добра адгукаюцца на гэтую гульню. На прыкладзе другога форуму вулічных тэатраў я бачу, што і моладзь, і людзі сталага пакалення вельмі актыўна ўдзельнічалі ў спектаклях. Гэта гаворыць пра тое, што беларускаму глядачу не хапае свята. А ў вулічным маштабе, калі шмат фарбаў на вокал, гэта яшчэ павінна быць па-мастачку аформлена і пададзена. Таму я вельмі ўдзячны нашай беларускай, асабліва мін-

скай публіцы за тое, што яна адгукаецца на нашы прапановы прыйсці на форум і стварыць спектакль разам з намі.

— Такія з'ява, які вулічны тэатры, — аматарская. Ад людзей, якія гэтым займаюцца, у нейкім сэнсе патрабуецца самаахвярнасць.

— Так, у Беларусі гэта аматарская з'ява, таму што ніводная навучальная ўстанова не мае спецыяльнасці «вулічны тэатр». Ім займаюцца людзі, якія маюць

іншыя прафесіі, але ў той жа час захопленыя вулічным жыццём. І ёсць прыклады прафесійных акцёраў, што знайшлі сябе крэс у вулічным фармаце.

— А як вы прыйшлі ў гэты рух? — Я філолаг, выкладчык французскай і нямецкай моў і літаратуры. Захапіўся, займаўся аматарскім тэатрам яшчэ са школы. У 2011 годзе да нас у Мінск прыехала славенская труппа «Kud Lid», я ўбачыў тое, што яны рабілі, пазнаёміўся з імі. Гэтае знаёмства змяніла маё жыццё. І я стаў займацца тым, што раблю зараз.

— Вы ладзіце гэтую лабараторыю. Ці адчуваецца цікавасць з боку патэнцыйных удзельніц? — Так, цікавасць ёсць і яна даволі вялікая. Мы думалі набраць у лабараторыю 60 чалавек, але атрымаў 70 заявак. Значыць, былі людзі, якіх мы проста фізічна не змаглі ўзяць, бо не хапала часу з імі працаваць. Але гэта сведчыць, што людзі хочуць займацца, для іх з'явіліся новыя магчымасці, новыя ўражаны, што вельмі прываблівае моладзь. Гэта яшчэ і цікавы спосаб бавіць час. Усё ўдзельніцка мы падзяляем на тры групы. Гэта азначае, што калі скончыцца лабараторыя, то па выніках з'явіцца тры новыя спектаклі, створаныя тымі групамі. Гэтыя спектаклі мы будзем прасоўваць на беларускай фестывалі, а можа, і на замежных. Сёння ў краіне каля 15 вулічных тэатраў, большасць знаходзіцца ў сталіцы. Але колькасць вулічных тэатраў за гэтыя чатыры месяцы заняткаў у лабараторыі можа павялічыцца на тры. Яшчэ тры спектаклі, тры калектывы, створаныя людзьмі, якія хочуць падзяліцца з іншымі сваімі ідэямі і энергіяй.

Ларыса ЦІМОШЫК.

КАБ НЕ АДПУСКАЦЬ КАЗКУ

Ты — удзельнік, сведка, ахвяра
Сусветных самітаў, сварак і нафта-газавае вайны,
Прывішыш крок,
Заплюшчыш вочы і ўбачыш здзіўлена,
Як зорка твая квітнее
З Яганай Зоркай
На небасхіле адным...

Вольга Блажэвіч.

Мінуў чароўны час, калі Бог прыходзіў у вобразе маленькага дзіцяці, а святло на нашых вачах пачынала дамінаваць над цемрай. Мусім пасля святочнай зіхоткай казкі вяртацца да шэрай будзённасці. Каб пераход быў не такім балючым, літаратурны часопіс «Маладосць», «Польмя» і «Нёман» падрыхтавалі для вас чарговую порцыю падарункаў. Новы год прынята пачынаць са зменаў... Запіраем жа пад вокладкі ў пошуках незвычайнага!

Першы сюрпрыз ад «Маладосці» — змена вокладкі. Адгэтуль на вокладцы кожнага новага нумара будзе прадстаўлены партрэт гістарычнай асобы, якая ў ім узадаваецца. На вокладцы першага нумара красуюцца вытанчаны твар Міхаіла Клеафаса Агінскага, аўтара знакамітага паланэза «Развітанне з Радзімай». Да 250-годдзя славаўтага кампазітара і дзяржаўнага дзеяча «Маладосць» падрыхтавала спецыяльны праект: шэраг матэрыялаў, што прапавяюць святло на гэтую знакамітую асобу. Сярод іх ліст Агінскага да сямнаццацігадовага сына, артыкул пра нащадкаў кампазітара ад Тацыяны Кляшчонак, урывак з яшчэ ненадрукаванай кнігі Леаніда Несцёрчука з развагамі Агінскага пра ліцвінаў і плякаў ды паэма Аляксандра Ходзькі «Залессе».

А пачынаецца студзенская «Маладосць» каляднай падборкай паэзіі са смачнай назвай «Мандарыны на

снезе». Юлія Новік, Кацярына Макарэвіч, Уладзімір Плавінскі, Тацыяна Барадзюля, Павел Хадзінскі, Дзяніс Носавіч, Дар'я Кадамская, Дзмітрый Юртаў, Алена Беланожка, Ася Волкава, Волга Паўлюкевіч, Маргарыта Латышкевіч, Анастасія Грышчук, Волга Блажэвіч, Віталій Біль, Аляксей Замкоўскі, Андрэй Сузінь, Зміцер Дзядзюк, Волга Базыльева-Клімко і інш. пацешаць вас вершамі, наваенымі навагоднімі настроямі.

Вас чакае адрозна некалькі празайчных твораў на хрысціянскую тэматыку: «Хлопчык і святар», апавяданне маладога пісьменніка Дзмітрыя Шулока да «Другое прышчэс» Паўла Падзорова. Апавяданне Ганны Чакур «Услед за пуцяводнай зоркай» напісанае паводле біблейскай гісторыі пра трох мудароў, што прынеслі дары маленькаму Хрысту.

Паэтычныя тэксты — рэч няпростая. Далёка не кожнаму дадзена складаць з мудрагеліствых вобразаў патрэбную сэнсавую карцінку. Нават калі ты літаратурны рэдактар. Вось і рэдакцыя «Маладосці» ніяк не магла вызначыцца, як ставіцца да вершаў, што аднойчы прынес нам малады паэт Андрэй 3-і. У выніку было прынята расшэраць напрыск аўтара патлумачыць, «што і адкуль» у ягонай творчасці. Андрэй даслаў артыкул, які вырашылі надрукаваць. Аўтар, хоць і шкадуючы аб пазбаўленні чытача вольнасці інтэрпрэтацыі, пагадзіўся. Атрымалася цікава: свайго роду эскурсія па творчай лабараторыі даволі нетыповага паэта.

Медыкаў і літаратараў лунчы аб'ект іх прафесійнай дзейнасці — чалавек. Адны лечыць цела, другія прэтэндуць на тое, каб лечыць душу. А калі доктар і пісьменнік спалучаюцца ў адной асобе, то атрымліваецца ўніверсальны чалавеканазнаўца. Ёсць у «Маладосці» свой малады доктар-пісьменнік — Мікіта Волкаў. У першым нумары пачытайце ягоны твор «Плюх» — напісаная з веданнем справы гісторыя аборту. Не для слабагеровых!

Калі вы чыталі ў дванаццатым нумары «Маладосці» інтэрв'ю з музыкантам Міхаілам Бараноўскім, то мусіце памятаць абяцанне змясціць у першым нумары падборку ягоных вершаў. «Маладосць» абяцанні выконвае: чытайце «Пытанні на ўсе адказы» ад лідара «Нельга забыць» у першым нумары.

Вершы Анатоля Эзэва, апавяданні Уладзіміра Мажылюскага, пераклады Дзікенса на беларускую мову, пошкі невядомай спадчыні Каруса Кэганца, прыгоды

Віктара Лупасіна ў нявіжскім замку — вось няпоўны спіс таго, што яшчэ чакае вас у змястоўным нумары №1. А завяршае яго тэматычны блок, прысвечаны Кітаю: размова з выпускніцкай кітайскага аддзялення філфака БДУ, якая цяпер працуе над распрацоўкай лінгвістычнага працэсара, а таксама захапленыя апавед пра «валадароў Паднябеннай» у рубрыцы «ГістФакт».

На вокладцы «Польмя» адрозна кідаецца ў вочы гадзіннік. Таксама сімвалічна, бо нагадае пра хуткаплыннасць часу. Актуальна на памежжы гадоў!

Пачынаецца першы нумар «Польмя» таксама з чароўнай ноткі — з сучаснай аповесці-казкі. Гаворка ідзе пра твор Васіля Гіевіча «Атамізацыя», у якім распавядаецца пра небарку Базыля родам з Жыццява, што пасля сваркі з жонкай увязваюць у таямнічую гісторыю агульначалавечага значэння.

Таксама змяшчае падборку вершаў Васіля Зуёнка пад назвай «Не ўсё пагасла безнадзейна». І сапраўды, паэт з аптымізмам глядзіць на вельмі праблемныя рэчы:

На мове той калі ўсе размаўляюць —
Усе наўкол і ўсоды ў родным краі,
Як гэта і надзейна — і натхненя...
З казанчосцю «Польмя» не развіваецца: наступным ідзе міфалагічны трыпціч «Лесавік, палявік, вадзянік» Ганны Навасельскавай.

Каб пашырыць нашы гарызонты, «Польмя» змясціла падборку вершаў Ганнада Чарказняна, уладжэнца Арменіі, у перакладзе вялікага Рыгора Барадзіліна.

Разрастаючы, як птушкі, людзі
Разлятаюцца па белым свеце.
Кожнаму ў цямячцы, у беспрабурдзі
Роднае гняздо, як зорка, свеціць...

Сапраўды, мігціць заўсёды перад чалавекам Зорка Радзімы, быццам Зорка Віфілемская, што паказвала калісьці шлях да Галоўнага.

Пашырае межы таксама інтэрв'ю з Рымай Хонінай, дачкой Міхаіла Хонінава, калмыцкага паэта-франтавіка, які падчас Вялікай Айчыннай вайны змагаўся на тэрыторыі Беларусі. Пасля яго змяшчаны пераклад апавядання Міхаіла Хонінава «На беразе Ухліцы».

У рубрыцы «Эпістэларый» вы можаце пачытаць лісты да Івана Шамякіна ад Васіля Віткі, Яна Скрыгана, Максіма Танка, Піліпа Пестрака, Вісарыёна Гарбука, Івана Чыгырина, Івана Чароты, Аляксея Пысіна, Аляксея Кулакоўскага і інш.

Крытычныя матэрыялы нумара — артыкул Валяціны Локун «Зачараваны дзяццелам» пра сучасных беларускіх казачнікаў, а таксама матэрыял Серафіма Андранюка пра дзёнік Яна Скрыгана.

Калі вы з беларускай літаратуры на вы, а даўно прагнеце пазнаёміцца з вынікамі акцыі часопіса «Польмя» — «Топ-10 любімых твораў беларускай класікі». Далімажа. Астатнім хіба будзе цікава параўнаць свае густы з густамі большасці.

Ну і напрыканцы тое, што заўсёды інтрыгуе: раней невядомыя творы пісьменніка з мінулага. У першым нумары «Польмя» — гэта Войслаў Савіч-Заблоцкі, пісьменнік другой паловы XIX стагоддзя, які, на словах Генадзя Кісцялёва, «любіў ахутаць свой жыццільны вольном фантазіі і шматзначнасці». Спадарамі Марціёсюком і Пацюпам з архійных нетраў былі выягнутыя на Божы свет некалькі вершаваных твораў, а таксама лісты да Івана Франка.

А ў студзенскага «Нёмана» вокладка зімова-паэтычная: заснежаныя прасторы і бязмякнае неба над імі. Добрая ілюстрацыя да верша Навума Гальперовіча, падборка якога прадстаўлена ў нумары:

Іней ляжыт на полях. Подморозило.
Лодкі до лета утхли на покой.
Тихо небо и тихое озеро.
Вечер. Прозрачность. И пахнет зимой...

«Нёман» пачынаецца з аповесці з прыягальнай назвай «Кот з калакольчыкам на шыі» і не менш прыягальным жанравым вызначэннем — «апавесць з элементамі дэтэктыва і любіўнай прыгоды».

Варты вашай каштоўнай увагі, дарогі чытачы, працяг апаведу пра кіно Ягора Конева «Жывыя цені».

дзясцінства ў сваім лірычным абразку «Дарога дадому», а Аляксандр Сілецкі пацешыць апавяданнем «Чапля».

У рубрыцы «Сусветная літаратура» у «Нёмане» вы знойдзеце пераклад аповесці «Той, хто плюе ў набёсы» амерыканскага пісьменніка Уолеса Стэгнера, якога краныць Эбі назваў «самым вартым амерыканскім калыдатам XX стагоддзя на атрыманне Нобелеўскай прэміі». Пытанні паліткарэктнасці і расавых канфліктаў, што ўзімаюцца спадаром Стэгнерам у аповесці, бадай, надзвычай актуальныя ў нашы часы, самі бачыце...

Каб натхніцца на адкрыцці і падарожжы, варта пачытаць артыкул Тацыяны Шамякінай «Зямля ў арэале таямніч. Што нас яднае з цывілізацыяй Паўднёвай Азіі». Гаворка пойдзе пра загадкавую Шамбалу ды Індыю. Пошукамі Шамбалы займаўся, аказваецца, сам Пржавальскі, прычым, утойваў гэта. Што такое Шамбала: калонія іншапланецян, спадкаемца Атлантыды ці яшчэ нешта? Адначасна адказу атрымаць мы не ў стане, але ці патрэбна нам гэта? Без арэлоу таямніч наша планета ўжо не будзе такой прывабнай...

Як бачыце, падарунку ад «Маладосці», «Польмя» і «Нёмана

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Table with 2 columns: Наименование (описание) имущества и его стоимость, Собственник (владелец) имущества. Details include Lot No. 1, property address, and auction terms.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Table with 2 columns: Наименование (описание) и стоимость имущества, Собственник (владелец) имущества. Details include Lot No. 1, property address, and auction terms.

ИЗВЕЩЕНИЕ

о проведении 28 января 2015 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего МО ОАО «Луч» – управляющей компании холдинга «Обувь – «Луч»

Table with 2 columns: Предмет торгов (сведения о продаваемом имуществе), Продавец имущества. Details include property description, seller information, and auction terms.

ЗАПРАШАЕМ РАЗМЯСНИЦЫ РЭКЛАМУ Ё ГАЗЕЦЕ «ЗВЯЗДА»

Тэл./факс: (8 017) 287 147 79, 292 04 52. E-mail: reklama@zviazda.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

по продаже права заключения договора аренды недвижимого имущества. Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 42-61-62.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА. Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5, тел. (0212) 426162.

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»

Извещает о проведении повторного аукциона по продаже имущества ОАО «СтанкоГомель», 8(0232)74-71-11. Details include auction terms, contact information, and legal notices.

ОАО «Красный Октябрь»

Извещает акционеров о проведении 6 февраля 2015 года 11.00 очередного общего собрания по адресу: г. Витебск, проспект Ген. Лядников, 10. Details include meeting agenda and contact information.

Продаваемое имущество является историко-культурной ценностью.

Торги проводятся в соответствии со ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего МО ОАО «Луч» – управляющей компании холдинга «Обувь – «Луч».

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ»

19 февраля 2015 года проводит 3-й открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности.

Table with 5 columns: Номер лота, Наименование техники, Место нахождения объекта, Начальная цена продажи (бел. руб.), Сумма задатка (бел. руб.). Lists various lots and their details.

РУП «Институт недвижимости и оценки»

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА СО СНИЖЕНИЕМ ЦЕНЫ ПО ПРОДАЖЕ АВТОВОСОВОЙ,

расположенной по адресу: Минская обл., г. Дзержинск, ул. Фоминых, 1 и принадлежащей ОАО «Борисовхлебпром» (Продавец). Details include auction terms and contact information.

ОЦЕНКА ИМУЩЕСТВА (недвижимости, транспорт, оборудование, бизнес, интеллектуальная собственность)

ОЦЕНКА ИМУЩЕСТВА (недвижимости, транспорт, оборудование, бизнес, интеллектуальная собственность) и ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ АУКЦИОНОВ. Details include services offered and contact information.

ПОВТОРНОЕ ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ»

23 января 2015 года проводит 1-й открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности.

Table with 5 columns: Номер лота, Наименование техники, Место нахождения объекта, Начальная цена продажи (бел. руб.), Сумма задатка (бел. руб.). Lists various lots and their details.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 42-61-62.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

по продаже права заключения договора аренды недвижимого имущества. Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 42-61-62.

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 2, 6-й этаж 19 февраля 2015 г. в 11.00. К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток и подавшие заявление на участие в аукционе, учредительские и другие необходимые документы до 17.00 16 февраля 2015 года.

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 2, 6-й этаж 23 января 2015 г. в 11.00. К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток и подавшие заявление на участие в аукционе, учредительские и другие необходимые документы до 17.00 20 января 2015 года.

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 2, 6-й этаж 23 января 2015 г. в 11.00. К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток и подавшие заявление на участие в аукционе, учредительские и другие необходимые документы до 17.00 20 января 2015 года.

